

GLASILO KMETIJSKE DRUŽBE D LJUBLJANI

registrovana nadruka s omejeno nameno

VINARSKEGA DRUŠTVA

IN KONJEREJSKEGA DRUŠTVA ZA DRAVSKO BANOVINO
V MARIBORUzhaja 15. in zadnjega v mesecu. — Cena listu 25 Din, za inozemstvo 35 Din letno. — Posamezna številka stane 2 Din
Uredništvo in upravišstvo je v Ljubljani Novi trg šte. 3.

štev. 8. in 9.

V Ljubljani, 15. maja 1933.

Leto 50.

Vsebina: Ob desetletnici smrti predsednika Gustava Pirca. — Modri vlak. — Majnikov hrošč. — Sejmo umetna travnišča! — Travniki na zeleno košnjo. — Kaj mora kmetovalec vedeti o pridobivanju izboljšane koruznega semena? — Razno. — Letošnje zborovanje sadjarjev in vrtnarjev. — Dva sadnemu drevju škodljiva hrošča. — Razno. — Spomladanska borba proti grozdnemu sukaču, hkrati proti peronospori. — Skropilni poskusi proti peronospori. — Kompost v vinogradništvu. — Društvene vesti. — Kako pridemo do boljših molznic in do boljše, dobičkanosnejše živine sploh? — Brezposelnost mlekarstva osebja. — Razno. — Uspehi prvega umetnega uplojevanja kobil v Dravski banovini. — Umetna ploditev konj na nov način. — Križna hromota žrebet. — Razno. — Napredno čebelarstvo in čebelarne kužne bolezni. — Razno. — O domačem kostanju. — Potujoča poljedelska in gozdarska razstava. — Vprašanja in odgovori. — Uradne vesti. — Društvene vesti. — Kmetijske novice. — Kmetijsko-šolski vestnik. — Kaj nam je potrebno? — Proti zadrugištvu. — Gospodarske vesti. — Razno s tujih trgov. — Tržne cene.

Inserati se računajo po naslednjih cenah:

1/4 strani	Din 80—	1/2 strani	Din 350—	1/2 strani	Din 1000—
1/2 strani	Din 160—	1/2 strani	Din 500—	1/2 strani	Din 2000—
1/2 strani	Din 250—	1/2 strani	Din 700—	Priloga listu stane	Din 100 za 1000 kom

Mala naznanila do 20 besed stanejo Din 20—, vsaka nadaljna beseda 1 Din.

Mala naznanila.

Le proti predplačilu, do 20 besed stane Din 20—, vsaka nadaljna beseda po 1 Din.

Upravišstvo ne prevzame posredovanja.

Vsakega 10. in 25. v mesecu se zaključijo sprejemanje oglasov za prihodnjo številko.

Umetna koklja

sistem „Nickerl“ po ceni na prodaj. Naslov pri upravi Kmetovalca. 35

Fige in slive

za žganjekubo oddaja po nizkih cenah Ivan Jelačin, Ljubljana, Emonska cesta št. 2. 1

Kravo

s 5. teletom prodam ali zamenjam z enako polbrejo, Valentin Babnik, Glince 9, pošta: Št. Vid nad Ljubljano. 83

Jajca za valenje

od krasnih sivih Pilmont kokoši, najboljših jajčaric, razpošila po 2 Din komad, Avgust Kuhar, gostilničar in posestnik, Vevče, D. M. v Polju. 53

Mazalno milo

potrebno v boju proti sadnim škodljivcem dobavljamo v sodih od 25, 50, 100 in 200 kg po ceni od Din 8.— za kg, franko postaja kupca, Tvorilce Zlatarog, Maribor. 70

Bika pingavske pasme

dve leti starega, licenciran, 480 kg težak, ima na prodaj: Franc Zaplotnik, Golzd 10, pošta: Križevci. 80

Kosilni stroj,

dobro ohranjen, ima na prodaj: Peter Jenko, Lipica 7, pošta: Škofljaka. 84

Vabilo

na XXVIII. redni občini zbor Kmetijskega društva za ptujski okraj v Ptuj, ki se vrši v nedeljo, dne 21. maja ob 9. uri t. l. v pisarniških prostorih (Posojilnice) v Ptuj, Slovenski trg št. 5, po sledečem dnevnem redu: 1. Odobritev zapisnika o lanskem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1932. 4. Volitev načelstva in nadzorstva v smislu pravil. 5. Slučajnost. — Odbor. 85

Brzoklepalnik „Stubaler“

tisočkrat preizkušen! Popis pošilja zastoj Friderik Kratz, Stražišče pri Kranju. 57

Na prodaj!

Cistokrvno montaonsko kravo po drugem teletu, brejo telico in 6 mesecev staro telico, kosilni stroj „Doering“, porabljen brez vsakega popravila ima na prodaj: Graščina Čemšenik, pošta: Dob pri Domžalah. 82

Diabolo posnemalnik

popolnoma nov, prodam ali zamenjam za kravo. Križnar Anton, posestnik, Stražišče pri Kranju. 81

Važno!

za vinogradnike in sadjarje!

Žvepleno-apnena brozga

je na podlagi dosedanjih poskusov ceneno in izborno sredstvo za škropljenje proti plesni in škrlupu. — Brozga se danes že splošno uporablja v Švici in Nemčiji.

Dobi se pri

Anton Jurca naslednik Milko Senčar

tovarna žvepljenih izdelkov

Ustanovljeno leta 1860.

v Ptuj

Ustanovljeno leta 1860.

Izdeluje se tudi: žvepleni zakad na juti in na azbestu. Zaloge žvepla za vinogradnike.

Inserirajte
v
Kmetovalcu!

**LANENO OLJE, FIRNEŽ, BARVE,
LAKE, KIT, LANENE TROPINE**

ter vse v to stroko spadajoče blago prvo-
vrstne kakovosti po solidnih cenah in
točni postrežbi, najugodnejše kupite pri
domačem podjetju

MEDIC-ZANKL

tovarne olja lakev in barv
družba z o. z., lastnik FRANJO MEDIC

Centrala v Ljubljani, podružnice v Mariboru in Novem
Sadu. — Tovarne v Ljubljani, Medvodah in Domžalah.

POSOJILNICA V MARIBORU

V. K. Z. O. Z.

NARODNI DOM

Telefon 21-08. Ustanovljena 1882.

Obrestuje nevezane hranilne vloge po 4%
vloge proti 3 mesečni odpovedi po 5 1/2 %.

Stanje hran. vlog nad Din 70.000.000.-.

Rezerve znašajo nad Din 8.800.000.-.

Posojila daje članom na vknjižbo po
7 % na osebno poroštvo po 8 %.

MASTIN

Najuspešnejše sred-
stvo za rejo domače
živine je brezdomno

ki pospešuje rast, odebilito in oma-
stitev domače, posebno klavne ži-
vina. — Jasen dokaz neprecenljive
vrednosti »MASTINA« so brezšte-
vilna zahvalna pisma.

Cena: 5 škat. 46 Din,
10 škat. 80 Din.

LEKARNA TRNKOCZY

LJUBLJANA, MESTNI TRG ŠTEV. 4.
(Zraven Rotovža.)

J. BLASNIKA NASL.

UNIVERZITETNA TISKARNA

LITOGRAFIJA OFFSETTISK KARTONAŽA

ZALOŽNIŠTVO VELIKE PRATIKE

VREČICE ZA SEMENA

NAJSTAREJŠI GRAFIČNI ZAVOD JUGOSLAVIJE
IZVRŠUJE VSE TISKOVINE NAJCENEJE IN NAJBOLJ SOLIDNO
USTANOVLJENA LETA 1828

Najboljšo

Modro galico

izdeluje tovarna

„Zorka“ v Subotici

po staroznanem ausiškem (Aussig-Ustje) načinu, ki je
zajamčeno 98—99% in najceneja, ker se izdeluje
v naši državi in se ne plača carine. Produkcija je
pod stalnim nadzorstvom ministrstva poljoprivrede.

Dobavlja:

Kmetijska družba v Ljubljani.

Ob desetletnici smrti predsednika Gustav Pirca.

Dne 3. maja t. l. je minulo 10 let, odkar je na pretresljiv in tragičen način končal svoje življenje mož, kmetijski strokovnjak — Gustav Pirc — čigar delovanje je bilo tako tesno združeno z razvojem Kmetijske družbe, sploh z razvojem slovenskega kmetijstva. V planinskem raju v Bohinju, ki ga je nadvse ljubil, je ugasnilo njegovo plodono življenje. Na srednjevaškem pokopališču počiva med planinami, za katere je vse storil, slično tudi za ostale kmetovalce-člane bivše Kmetijske družbe. Naši dolgoletni starejši člani, ki so ga poznali kot tajnika, generalnega ravnatelja in nazadnje kot predsednika Kmetijske družbe, se bodo ob spominu na tega slavnega kmetijskega strokovnjaka in dobrotnika našega kmeta v duhu z največjo hvaležnostjo oddolžili njegovemu delu, ki ga je mož, njihov predsednik, izvršil v prid gospodarstva slovenskega kmeta.

Gustav Pirc.

Nad 40 let je zaslužen predsednik Gustav Pirc neumorno deloval, in sicer z uspehom, ki mu je ovekovečil njegovo delovanje med slovenskimi kmeti. Pirčeva doba je doba kmetijskega preporoda slovenskega kmetijstva.

Pirčevo delovanje je pričelo pri družbi l. 1884., ko je postal družbeni tajnik in je prevzel obenem mesto državnega potovalnega učitelja za kmetijstvo. Kot potovalni učitelj je neumorno poučeval kmetovalce in jih organiziral v podružnicah. Z mnogoštevilnimi predavanji, tečaji, s pismeno in ustno besedo je vzpodbujal člane k izboljšanju gospodarstva. Pod njegovim vplivom je članstvo narastlo od prvotnih 500 na 30.000. Družbi je pomagal do razvoja in do lepega imetja. Poleg kmetijskih podružnic je organiziral tudi številne zadruge. Najlepši spomenik si je postavil kot prvi urednik in osnovatelj „Kmetovalca“, katerega je urejeval skozi 34 let. Kdor je zasledoval „Kmetovalca“, se je lahko prepričal, koliko

skrbi in truda si je s tem naložil pokojni Pirc in s kakšno spretnostjo in uspešnostjo ga je vodil. Njegovi članki lahko služijo za vzor vsem našim današnjim strokovnjakom, s kakšno temeljitostjo, vne-
mo in vztrajnostjo je treba delati, če se hoče doseči uspehe in pomagati kmetu.

Rajni Pirc, rojen l. 1859. v Škofji Loki na Gorenjskem, je spisal več brošur in knjig in si s tem ovekovečil svoje ime.

Predsednik Pirc je bil po naravi zelo darovit in odlično izobražen kmetijski strokovnjak, ki je le z njemu prirojeno lahkoto reševal najtežja vprašanja. Bil je neumoren delavec in skrben gospodar ne le družbi kot taki, ampak tudi svojemu uradništvu je bil pravi oče, katerega je vsikdar ščitil in nagradil ob raznih prilikah.

Ob desetletnici smrti se blagopokojnika spominjamo z največjim spoštovanjem in zahvalnostjo. Slava njegovemu spominu!

Modri vlak.

Ing. Vinko Sadar.

Po deželi gre glas, da prihaja k nam v vas modri vlak. Obenem se sliši, da je to redkost in posebnost prve vrste. Da si bodo naši kmetovalci na čistem, kaj je to, evo nekoliko besedi:

To je potujoča kmetijska razstava in šola. Torej razstava in šola obenem. In to morda še bolj šola kakor razstava.

Naš kmetovalec je že navajen na kmetijske razstave. Najbolj ga seveda vlečejo sreske kmetijske razstave in razne krajevne razstave. Kajti pri teh sodeluje kmetovalec sam. Tamkaj pokažejo umni kmetovalci, kaj zmorejo in koliko več zmorejo kakor kmetovalci; ki se upirajo vsakemu napredku, vsaki novotariji. Krajevne razstave so tekmovalna v vzpodbudo in poživljenje kmetske zavednosti. Mnogo je pri nas kmetske bahavosti, a malo stanovske zavednosti. Brez jezičnih dohtarjev še ne gre, čeprav bo kmet le brez njih prišel do svoje pravice.

Pri potujoči kmetijski razstavi pa kmetovalci sami ne morejo sodelovati, zato pa sodelujejo razne kmet. organizacije. V 21. modro prebarvanih vagonih, ki potujejo že nad eno leto po naši državi, je premalo prostora, da bi kmetovalci vse banovine, še manj pa vse države razstavljali svoje pridelke. Zato je tamkaj našlo mesta le ono, kar služi kmetovalcu v orientacijo, v katerem zmislu naj organizira svoje gospodarstvo, da bo še v teh težkih in za kmetovalca tako žalostnih časih vendarle iztisnil iz kmetije vsaj toliko, da bo lahko denarno živel. Poleg splošnega pregleda o stanju našega kmetijstva, bo zadobil glavne smernice za njegovo nadaljnje gospodarjenje.

Pri razstavi bodo upoštewane vse panoge kmetijstva: perutninarstvo, ovčarstvo, govedoreja, svinjereja, poljedelstvo, travništvo, kmet. strojstvo, živilozdravstvo, industrijsko rastlinstvo, kmet. indu-

stria, združništvo, agrarne zajednice in operacije, mlekarstvo, sadjarstvo, vinarstvo, gozdarstvo itd. Skratka, vse kmetijstvo. Videli bomo najprikladnejše pasme, najbolj tipične pridelke, izdelke in najprikladnejše orodje. Številne slike, diagrami, preglednice in modeli bodo ponazorili besede tolmačev, ki bodo razlagali, opozarjali in vodili obiskovalca od predmeta do predmeta. Slike na platnu bodo končno zgovornejšie od predavatelja, ki se bo v potu svojega obraza v prelestnih junijskih in julijskih večerih trudil, da svetuje in uči. Ako ne bodo besede našle le gluhih ušes in slike le slepih oči, bo namen razstave in šole dosežen.

Razstava pride koncem maja v Ljubljano, kjer jo bo banovinski odbor preuredil in prilagodil razmeram v Dravski banovini. Nato se bo vozila po banovini po voznem redu, ki ga je „Kmetovalec“ že objavil. V banovini ostane 53 dni in obišče 52 žel. postaj. Po vsej banovini se snujejo krajevni odbori. Njih glavna naloga je organizacija ogleda.

Vstopnina bo malenkostna, tako da si bo mogel razstavo vsakdo ogledati. Vsak obiskovalec se bo lahko poučil o stanju slov. kmetijstva iz knjige: „Kmetijstvo Dravske banovine“, ki jo bo izdal razstavni odbor.

Doslej je razstavo obiskalo že ogromno število kmetov. Računi se, da bo število obiskovalcev doseglo prvi milijon pri nas. Milijonski obiskovalec bo dobil lepo nagrado. Kdo bo ta srečnejš? To bom povedal čez tri mesece. Vsak deseti Slovenec jo mora videti! Izkažimo se, ne zaostanimo za našimi stanovskimi tovariši v ostalih banovinah.

Poljedelstvo in travništvo.

Majnikov hrošč.

Fr. Goričan.

O škodljivosti in zatiranju majnikovega hrošča se veliko piše in govori že desetletja in se ga tako teoretično uničuje. Praktično se pa hrošč pri nas prav dobro počuti. Dokaz temu je, da se strahovito pomnožuje in povzroča ogromno, neprecenljivo škodo kmetijskemu in tako narodnemu gospodarstvu.

Sploh se opaža, da se pospešuje kmetijstvo največ s pisano in govorjeno besedo. Strokovni govori so zelo poučni, žal da skoraj brez koristi, predvsem dandanes.

Vse te lepe besede morajo postati meso, to je **dejanja**. Pred davnimi leti je odobrila oblast, da smemo kupovati hrošče. Delavci so tedaj mnogo zaslužili (moški 50, ženske 30 krajcarjev brez hrane).

Za prve hrošče smo plačevali 5 krajcarjev za kg, pozneje vedno manj in nazadnje 2 krajcarja. Prvi so bili dražji, ker jih je bilo še malo. Treba jih je tudi hitro pobirati, to je preden izležejo jajca. Poznejše pobiranje je brezuspešno.

Hrošče so nabirali v vreče in te vtaknili potem v krop. Tehtali smo z vrečo in mokroto vred. Dni narice z otroci so zgodaj v jutru nabirale hrošče. Okoli poldneva so že prinesle ali pripeljale na ročnih vozičkih poparjene hrošče od 30—150 kg ena družina. Spravili smo jih skupaj okoli 32 met. stotov in jih porabili za mešanec. Malenkost rade jejo kure in svinje, prevelike množine se jim pa ustavijo. Za

dneve, dokler je trajal lov na hrošče, nismo imeli skoraj nič delavcev, ker so zaslužili s hrošči neprijemno več.

Ali ni bil ta denar dobro naložen?

Letos imamo hroščevo leto in množico brezposelnih. Dajte primeren kredit za to prekornostno delo. Človeška družba, država, je **dolžna** dati brezposelnim delo, zaslužek, nikakor pa ne denarne podpore za brezdelje.

Sejmo umetna travišča!

Ing. Vinko Sadar.

Krma s travišč je najboljša, najprikladnejša živalska hrana, ki jo živalsko telo najbolje izkoristi. Poleg tega je najcenejša. Naši travniki nam dajejo premalo dobre suhe krme. Komaj 5 kg sena na glavo velike živine in na dan smo pridelali lansko leto, 12 kg bi pa potrebovali. Trikrat manj suhe krme dobiva naša živina na dan kot živina v Nemčiji. Seno z umetnih travišč je štirikrat boljše kot navadno seno. Saj rastejo na umetnih traviščih dobre trave in dobre deteljice, dočim so na naravnih travnikih pleveli v večini. Vsaka trava ni enako dobra. Ni torej vseeno, iz katerih trav sestoji travniška ruša.

Ali se pa umetna travišča izplačajo? Vkljub visoki ceni semen trav in detelj, se setev umetnega travnika še vedno izplača. Saj poplača dober travnik vse izdatke zanj obilneje kot navaden travnik. Seveda je potrebno, da se pri ureditvi umetnega travišča postopa pravilno, brez nepotrebnih izdatkov: kupiti je treba pravo in le dobro seme, sem. mešanica mora biti pravilno sestavljena, zemlja dobro obdelana in zagnojena. Setev sama mora biti izvršena o pravem času, v nadsadež, ki mora odgovarjati v vseh pogledih, ne pregloboko, ne prezgodaj, ne prepozno. Semensko mešanico napravimo sami po navodilih pristojnega kmet. referenta. Navodila za sestavo mešanice najdemo tudi v knjigi: Turk: Travništvo; Turk: O sestavi travnih sem. mešanic. Pojasnilo glede umetnega travništva najdemo tudi v knjigi: Več dobre krme od ing. Teržana, in sicer v 2. izdaji, kjer je pisec tega članka sestavil sto pravil o umetnem travništvu in tudi o pridelovanju travnih semen.

Čemu naj pridelujemo travno seme? Umetno travništvo bo uspevalo le tedaj, če si kmetovalec pridelava sam za setev potrebno seme trav in detelj. Torej, v prvi vrsti pridelujmo seme trav in detelj za lastno uporabo, presežek bomo pa tudi lahko vnovčili. Saj moramo še vedno uvažati velike množine travnega semena v našo državo. Samo preko Ljubljane smo uvozili lani 45.451 kg raznega travnega semena in 37.340 kg semen raznih detelj, v vrednosti najmanj dveh milijonov. To je sedaj v času krize. Poprej smo pa uvažali še več. Kriza naj nas izpametuje: s časom ne smemo uvoziti nobenega kilograma več. Pa tudi naši trgovci s semenjem naj ne iščejo le tujih dobaviteljev. Pripetilo se je že, da naši maloštevilni pridelovalci niso mogli vnovčiti svojega pridelka, medtem ko so tujci uvažali k nam.

Sejmo torej umetna travišča, sporedno pa pridelujmo travno in deteljno seme za lastno uporabo.

Travnik za zeleno košnjo.

Fr. Wernig.

Ko še nisem služboval ob skrajni severni meji, sem vodil večkrat kmetovalce na **vzorno gospodarstvo** sadjarskega nadzornika g. Goričana v Višnji vasi pri Celju. Sčasoma mi je vzbudilo pozornost, da nas g. Goričan ob koncu vsakega razkazovanja kmetije pelje še na **posebno zelen travnik** ob potoku. In tu nam je g. Goričan s posebnim ponosom in poudarkom razlagal, da kosi po **skrat na leto** in da krmi poleti svojo govejo živino pretežno **z zeleno travo** s tega travnika.

Zdelo se mi je v pričetku mogoče neumestno in potratno krmiti kar zeleno travo, namesto detelje, zelene koruze ali drugih zelenih krmil. Ko pa sem pozneje ugotovil, da ljudje krmijo živini poleti pretežno z zeleno travo tudi v drugih alpskih deželah, in da delajo podobno tudi pri nas v Mislinjski dolini, sem zadevo temeljiteje proučil in prišel do zaključka, da je **v danih razmerah** v resnici **najboljše in najcenejše** krmiti poleti govejo živino z zeleno krmo z nalašč za to določenih travnikov — najboljše služijo v ta namen menjalni travniki s šestletno uporabo — ako naravno nimamo pašnikov. Paša je seveda še boljša in cenejša.

Naprava ozir. določitev travnikov za **stalno poletno košnjo** se priporoča v vseh naših živinorejskih ne presuhih, predvsem planinskih okoliših. Seveda je treba take travnike vestno oskrbovati, kositi, ko so trave še sočne, nežne in bogate na beljakovinah — torej mnogo prej, kakor za seno — gnojiti z dušičnatimi gnojili, škropiti po 5krat in večkrat — najboljše po vsaki košnji — z gnojnico, ako hočemo biti deležni vseh prednosti takih travnikov. Stalno gnojenje z gnojnico dandanes spričo splošne gradnje gnojničnih jam ne bo tako težko. Dočim travniki za zeleno košnjo naravnost zahtevajo večkratno polivanje z gnojnico na leto, bi vsakoletno stalno škropljenje **travnikov za seno** z gnojnico povzročilo le prebohotno rast manj vrednih zelišč, ki zaduše vse za travniško rušo tako važne detelje. Zaradi tega tudi v naprednejših živinorejskih planinskih krajih gnoje travnike za seno le vsako drugo leto z gnojnico. Vmes pa gnoje z nedušičnatimi gnojili, predvsem z **apnom, kostno moko in Tomasovo žlindro, odnosno s 40 % kalijevo soljo.**

Prednosti travnikov za zeleno košnjo so sledeče:

1. Mešanica trav in detelj, kakršno nudi travnik, je najbolj naravna in najbolj prija prebavilom govedi.

2. Travnik lahko kosimo vse leto, ob vsakem času in ne samo v drugi polovici poletja, kakor navadno pri zeleni koruzi in tudi pri drugih zelenih krmiskih mešanicah.

3. Travnik za zeleno košnjo nam služi v živinorejskih krajih kot izborna dopolnilo pri pridelovanju vseh zelenih krmil, predvsem pa pri pridelovanju detelje, s katero moremo obsejati zaradi utrujenosti zemlje kvečjemu $\frac{1}{2}$ polja. Zeleno deteljo, ki je, nemešana s slamo, pretečna in prebeljakovinata, čestokrat rajše posušimo za zimo.

4. Stroški za oskrbovanje travnika za zeleno košnjo so neznatni v primeri s stroški pridelovanja zelenih njivskih krmil.

V manj travnorodnih krajih s suhim podnebjem pa moramo naravno skrbeti za poletno krmo živini s pridelovanjem detelje in travno-deteljnih mešanic, grašice z žitom, zelene koruze in predvsem lucerne, ki žal ne uspeva povsod. V vseh drugih, vlažnejših, predvsem ekstenzivnih krajih pa nam bo odvišna gnojnica z večkratnim škropljenjem v letu omogočila pridelovanje prvovrstne in cenene zelene krme na travniku za zeleno košnjo.*

* Op. ur. Še boljša kot gnojnica bi bila gnojevka (Gülle). Z njo dosežajo planinski kmetovalci sijajne uspehe na travnikih. Naši planinci bi to lahko posnemali.

Kaj mora kmetovalec vedeti o pridobivanju izboljšanega koruznega semena?

Ing. Fran Mikuž.

Posejali smo koruzo v prepričanju in nadi, da nam obrodí stoteren sad. To pa lahko pričakujejo le oni posestniki, ki so uporabljali prvovrstno koruzno seme za setev, kajti zaman je ves trud z dobro obdelavo zemljišč, zaman gnojenje in okopavanje, če ni v semenskem zrnju onih tajnih nagnjenj, katera zamorejo v najvišji meri prenašati dobre lastnosti staršev na potomstvo. Kakšni so torej načini in pota za pridobivanje takega semena?

Ne zadostuje samo, da ocenjujemo koruzne storže pri trganju ali pri luščenju koruze ali pa koruzno zrnje v žitnih shrambah, temveč moramo tudi opazovati posejano koruzno polje vseh onih pojavov, ki bi zmanjšali semensko vrednost koruznega zrnja. Koruzne njive opazujemo od početka setve pa najmanj do nastavka zrnja na storžih, na rast in razvoj poedinih koruznih rastlin, kakor tudi na njih odpornost proti boleznim. Zakaj je potrebno to opazovanje? Zategadelj, da s pravilnim postopkom pravočasno preprečimo, da bi prah s slabih, bolnih rastlin uplojeval dobre rastline. Ta postopek je zelo enostaven in lahko izvedljiv. V dosego tega mora posestnik s koruznih njiv **odstraniti, iztrgati pred cvetenjem, pred prašenjem moške cvete** (vršičke, zastavice, cmere, kakor jih pač narod v poedinih krajih izmenuje) z vseh onih rastlin, in sicer:

1. ki so pritlikave,
2. ki so bolne, zlasti snetive,
3. ki imajo veliko stranskih pogankov,
4. ki niso normalno razvite in ne odgovarjajo na splošno posejanemu tipu.

S tem enostavnim, nezamudnim in lahkim postopkom odpravimo v koruznem nasadu nevarnost, da bi se prah s slabih, manjvrednih rastlin prenašal na dobre rastline. S tem postopkom zasledujemo cilj temeljnega dednega zakona, ki pravi: „Le dobro, uplemenjeno z dobrim, lahko da kaj sličnega.“ To se dela že odnekaj pri pospeševanju živinoreje, ker se ne dovoljuje licenciranja manjvrednih moških živali za plemenitev.

Če se na koruznih rastlinah pojavi koruzna snet, izrežimo pravočasno te izrastke, kajti če enkrat sivkasto-bela koža počí, se črni prh razleti po ostalih rastlinah ter jih okuži. Te izrastke (bule) sežgimo ali pa jih zakopljimo vsaj 30 cm globoko na dvorišču, nikdar pa ne na njivah, kjer se zemlja preorava in okopava. Na gnoj jih tudi ne vrzimo, ker s

tem bi zanesli trose v obdelovalno zemljo ter jo na ta način okužili. V primeru, da se snet pojavlja v večjih množinah, razkužimo semensko zrnje pred setvijo z običajnimi razkuževalnimi sredstvi (porzol, tilantin itd.).

Le z na ta način negovanega in pripravljenega koruznega polja potrgajmo v jeseni dozorele storže z najboljših rastlin, ki so nizko nasajeni, za seme. Razumljivo je, da tudi vsi ti nizko nasajeni storži ne odgovarjajo v vseh lastnostih vsem namenom prvovrstnega semenskega zrnja. Potrebno je zato, da izvršimo med nabranimi storži čez zimo pred luščenjem ponovno odbiro po splošno znanih navodilih, in sicer:

1. Odberimo le dotične storže pri naši domači koruzi za seme, ki nimajo manj od 14 in ne več od 18 vrst. Zaradi izenačenja energije na kalivost na storžu, odlučimo najprej zrnje na dva prsta odzgoraj in potem na dva prsta odspodaj, nato šele zrnje na sredini storža, katero edino lahko uporabljamo za seme, dočim zrnje s spodnjega in z zgornjega dela uporabljamo za človeško prehrano ali živalsko krmo.

2. Storži, ki jih odberemo za seme, naj imajo po mogočnosti paralelne in ne špiralne vrste. Premer gornjega dela storža naj bo enak spodnjemu, storži naj se približujejo obliki geometričnega telesa valjarja.

Umevno je, da moramo vršiti pripravo koruznega polja in odbiro koruznih storžev vsako leto z razloga, ker le vsakoletno odbiranje najboljših storžev z dobro pripravljenih njiv prinese pri selekciji koruze zaželjeni uspeh. Uspeh pa je tem bolj zagotovljen, če to delajo brez izjeme vsi posestniki v enem okolišu, ker na ta način je izključena vsaka možnost uplojevanja s prahom s slabih in manjvrednih rastlin. Pripravljanje koruznih njiv in odbiranje koruznih storžev po teh navodilih bi se zato moralo začeti v vseh okoliših in pridelki bi se dvignili najmanj za 30%, kar bi v veliki meri poplačalo majhen trud opisanega postopka pri pridobivanju izboljšanega koruznega semena.

Razno.

Ali bi ne bilo umestno predpisati obvezno zatiranje filžarja? Večkrat je že „Kmetovalec“ pisal o tem nevarnem škodljivcu. Članek, ki je izšel o tem predmetu v „Kmetovalcu“, bo razmnožen in razposlan vsem šolam in občinam. Ker je pa zadeva zelo važna, bo morda potreben bolj krepek odlok v zmislu prvega stavka. Zanimivo bi bilo, slišati mnenje iz vrst kmetovalcev samih. Dopise je poslati na uredništvo.

S.

Sadjarstvo in vrtnarstvo.

Letošnje zborovanje sadjarjev in vrtnarjev.

Dne 6. in 7. maja t. l. se je vršil občni zbor drevesničarjev ter Sadjarskega in vrtnarskega društva. Zbor drevesničarjev je bil v zvezi z ogledom starodavnih drevesnic v Škofji Loki, odnosno v Žabnici in Dorfarjih. Nad 60 zanimancev, pod vodstvom g. Humeka in drugih strokovnjakov, so si ogledali posamezne drevesničarske obrate. Z zadovoljstvom se je na to na zborovanju v prostorih g. župana Hafnerja ugotovil velik napredek pri pridelovanju sad-

nega drevja Škofjeločanov. Odsek drevesničarjev SVD je podal letno poročilo, h kateremu so se priglasili razni govorniki. Krasno pomladansko vreme je omogočilo ogled raznih drevesnic, kjer so gostoljubni domačini razkazovali svoje obrate.

Naslednjega dne so si zborovalci ogledali družbeno drevesnico na Bokalcih, ki meri sedaj 6 oralov. Drevesničarji so se o njej izrazili zelo pohvalno.

7. maja dopoldne se je vršil občni zbor SVD v prostorih Delavske zbornice, kateremu je predsedoval društveni podpredsednik g. Humek. Po običajnih otvoritvenih formalnostih, je podal svoje predsedniško poročilo. Težavno gospodarsko stanje je vplivalo tudi na gibanje članstva. Letos se opaža, da zavednost med sadjarji iznova narašča. Med letom je odstopil dolgoletni, zaslužen predsednik g. kmet. svetnik Viljem Rohrman, kateremu dolgujemo za desetletno nesebično delovanje priznanje in zahvalo. Glavni odbor je imenoval g. svetnika Rohrmána svojim častnim predsednikom, kar so zborovalci z navdušenjem vzeli na znanje.

Iz tajniškega poročila je posneti, da je štelu društvo v l. 1932. 7500 članov, t. j. za 1620 manj kakor v l. 1931. Nadaljnega krčenja ni pričakovati, ker se je članstvo letos pri mnogih podružnicah dvignilo. Hrbtenica društva so delovne podružnice. Lani je bilo 182 podružnic, ki so priredile 276 predavanj in 60 tečajev. Lastne drevesnice ima 51 podružnic s 55.300 drevesci. Društveno glasilo „Sadjar in vrtnar“ vrši v polni meri svojo nalogo. 1. številka l. 1933. je objavila sadni izbor.

Zboru je bil tudi sporočen sklep drevesničarskega odseka, da se uvede stroga kontrola drevesnic in da se dovoli prodajo drevja samo kontroliranim drevesničarjem po trgih, krošnjarjenje pa prepove. Po blagajniškem poročilu in pripombah raznih članov je občni zbor na predlog pregledovalcev računov podal absolutorij odboru, ker so vsi računi v vzornem redu. Odobril se je tudi proračun za l. 1933. v višini 254.500 Din.

Načelno je bilo sprejeto, da se nastavi strokovnega tajnika, čim se uredi vprašanje potrebnih sredstev. V nadaljnji debati se je poudarjala zahteva, da bi morali tudi država in banovina s primernimi podporami omogočiti uspešnejše delovanje društva.

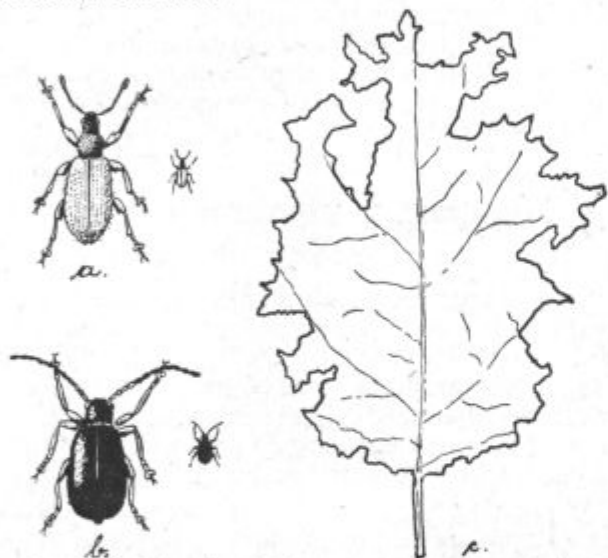
Pri volitvah, ki so se vršile z vzklikom, je bil predsednikom izvoljen g. Martin Humek, I. podpredsednikom g. Josip Priol, II. podpredsednikom g. Josip Štrekelj, tajnikom g. Andrej Škulj, blagajnikom g. Josip Verbič, odbornikom gg. Fr. Dobovšek, Boštanj, Mih. Kovačič, Sv. Peter pri Mariboru, Franc Goričan, Višnja vas, Fr. Istenič, Gornji Logatec, Fr. Kafol, Ljubljana, Miloš Levstik, Celje, ing. Fr. Lukman, Ljubljana, Peter Močnik, Studenci pri Mariboru, ing. Val. Petkovšek, Št. Jurij, Ljudevit Sagadin, Ptuj, ing. Ivo Zupanič, Grm, Janko Žirovnik, Kranj, ter ravno toliko namestnikov.

Pri slučajnostih je bil sprejet predlog g. Gabra glede potrebe zakona za varstvo ptic. Tajnik g. Škulj je podrobno tolmačil predlog glavnega odbora glede izpremembe lovskega zakona za zaščito sadnega drevja pred zajcem, in sicer v zmislu spomenice, ki je bila predložena merodajnim činiteljem. Sprejet je bil predlog glede saditve drevja ob cestah, predlog glede kontrole pri prodaji semenja, zlasti glede jamstva za kakovost semenja, predlog ljubljanske podružnice o pridelovanju zelenjadnega in cvetnega

semenja ter o potrebi ustanovitve vrtnarske šole. Sprejet je bil tudi predlog, da se ustanovi v okvirju društva odsek za vrtnarstvo in cvetličarstvo. Več predlogov je prišlo glede organizacije prodaje sadja. Sprejeta je bila resolucija, po kateri zbor odobrava sklep glavnega odbora, da se sadna trgovina organizira na zadružni podlagi v sodelovanju s solidno trgovino, odločno pa se odklanja akcija proti zadružni misli. Številni predlogi podružnic glede določitve časa za obiranje sadja, glede pokončavanja sadnih škodljivcev, sadnih sušilnic in podpiranja društva od strani sreskih kmet. odborov, itd. so bili soglasno sprejeti. Prihodnji občni zbor se bo vršil v Mariboru.

Dva sadnemu drevju škodljiva hrošča

sta **rjavi listožer** (*Phyllobius oblongus*) in **rdečenožec** (*Luperus xanthopoda*). Oba, posebno pa rjavi listožer, sta prav pogosta škodljivca sadnega drevja in se pojavita včasih v toliki množini, da povzročata občutno škodo.

Slika 14. a rjavi listožer (poleg v naravni velikosti), b rdečenožec (poleg v naravni velikosti), c od rjavega listožera obleden jabolčni list.

Rjavi listožer je do $\frac{1}{2}$ cm dolg rilčkar, temne barve, z rjavimi ali skoraj črnimi krovnimi krili in rumeno-rjavimi nožicami. Vse telo je pokrito s sivimi dlačicami. Rdečenožec je približno iste velikosti, blesteče-črne barve in ima dolge nitaste tipalnice ter rdečkasto-rjave noge.

Oba hrošča nastopata posebno maja in junija meseca in škodujeta sadnemu drevju s tem, da objedata cvetne in listne pöpke, pozneje pa tudi razvito listje.

Najbolje se ubranimo omenjenih škodljivcev na ta način, da hrošče zjutraj in ob oblačnem vremenu otresemo z drevja in jih uničimo. **M. P.**

Razno.

Prepovedano sekanje orehov. Državne oblasti so v Medjimurju prepovedale sekati orehova debela, in sicer vsled tega, ker grozi tem krajem, da v njih orehi izginejo. To bi bila za ljudi velika izguba, ker orehov les in plod predstavlja veliko vrednost in je jako donosno drevo. Tudi v naši banovini bi bilo potreba enakih predpisov, vsaj v toliko, v kolikor zadevajo one kraje, kjer oreh dobro uspeva in ima žlahtni oreh vse predpogoje, da se razširi.

Vinarstvo in kletarstvo.

Spomladanska borba proti grozdnemu sukaču, hkrati proti peronospori.

Fr. Vojsk.

Grozdni sukač, enopasasti kakor križasti, se letos v nekaterih vinskih okoliših močneje pojavlja. Da se ta nevarni škodljivec pri nas preveč ne udomači in ne napravi toliko nevolje, kakor jo je povzročil svoj čas v vinorodnih krajih Nemčije in Severne Francije, ga moramo pravočasno, to je že sedaj, zaeno s škropljenjem proti peronospori zatirati in uničevati.

Čim kaže termometer nočno toplino 13° C, kar je pri nas navadno zadnje dni maja, je nevarnost okuženja nežnih trsnih delov, predvsem listov in kabrnkov, po peronospori podana in je treba trte prvič škropiti z 1% bakreno-apneno brozgo. Za istočasno zatiranje grozdnega sukača dodamo bordoški brozgi primeren arzenasti preparat. Arzenaste preparate kot praške uporabljamo običajno le tedaj, če naj z njimi — ob izredni potrebi — prašimo trte med cvetenjem, v katerem času škropljenje ni posebno priporočljivo — zaradi motenja oplojevanja cvetov.

Pri nas zaenkrat najbolj znani in rabljeni arzenasti preparat kot škropivo je urania-zelenilo, ki se dobi pri Kmetijski družbi v zavitkih po 1 kg, po $\frac{1}{2}$ kg in po 15 dkg.

Škropivo proti grozdnemu sukaču in hkrati proti peronospori pripravimo takole:

Za škropljenje proti senenemu črvu (prva generacija grozdnega sukača) in proti peronospori vzamemo na 100 litrov vode 12—15 dkg urania-zelenila, 1,6—2 kg špehastega apna in 1 kg galice.

Za škropljenje proti kiseljaku (druga generacija grozdnega sukača) in proti peronospori vzamemo na 100 litrov vode 15—20 dkg urania-zelenila, 2 do 2,5 kg špehastega apna in $1\frac{1}{2}$ kg galice.

Bolj občutljivim sortam, kakor portugalka, žlahtnina in silvanec, zadostuje manjša količina, krepkejšim sortam pa damo večje količine urania-zelenila. Količina apna je odvisna od njega kakovosti in doženemo pravilnost dodatka apna s poskusnimi papirji (fenoltaleinov ali lakmusov papir) na že znani način; apna naj bo rajše za spoznanje več nego premalo.

Galico raztopimo v nekaj litrih vode. V drugi večji posodi zmešamo v par litrih vode apno in zelenilo v fino kašo, da ne ostanejo kepice; nato dolijemo 90 litrov vode in temeljito premešamo. V to razredčeno zmes prav polagoma med neprestanim mešanjem prilivamo prej pripravljeno raztopino galice. Ker je zelenilo hud strup, mešamo apno in zelenilo z lesenimi žlicami.

Škropivo uporabljamo, ko metulji že ponehavajo letati, t. j. v drugi tretjini maja zoper prvi zarod (seneni črv) in v drugi tretjini julija proti drugemu zarodu (kiseljak) gosenic. Če grozdni sukač močno nastopa, škropimo drugič že 8—10 dni po prvem škropljenju. Ob izredno močnem nastopu grozdnega sukača je umestno še tretje škropljenje proti gosenici (seneni črv) prve generacije.

Uporabljajmo škropilnice z najboljšim razpršilnikom, da lahko poškopimo kabrnke tako temeljito, da jim brozga vse dele temeljito zmoči. V ta namen

so najboljše avtomatične (samodelovne) škropilnice, da delavec z eno roko lahko škropi, z drugo pa s posebno palico dviga listje in mladike in dela škropivu pot do kabrnkov, oziroma grozdov. Čim voda škropiva izhlapi, ostane na poškropljenih delih tenka prevleka in uničuje gosenice, ki glodajo tako cvetje in take jagode.

Poleg zatiranja grozdnega sukača kemičnim potom z urania-zelenilom ali s kakimi drugimi danes že kaj številnimi strupenimi sredstvi imamo še mehanična in avtomatična sredstva.

Mehanični način pokončevanja (s človeško roko), pozimi in poleti, je jako priporočljiv, če škodljivcev še ne nastopa v preobitem številu. Če pa že močno nastopa in imamo opraviti z velikimi ploskvami napadenih vinogradov, tedaj je mehanični način pokončevanja, osobito iskanje in uničevanje bub in gosenic brezplodno delo.

Avtomatična ali samodelovna sredstva, kakor razne lovke za metulje in gosenice, pa se v praksi niso nič kaj obnesla.

Da se grozdni sukač, enopasasti kakor križasti, pri nas dosedaj ni še preveč razplodil, se imamo predvsem zahvaliti mnogim našim prijateljem iz živalstva, t. j. naravnim sovražnikom grozdnih sukačev, ki pridno uničujejo njegova jajčeca, bube in gosenice. V največjo pomoč pa so nam razne glivice, ki od časa do časa pri grozdnem sukaču povzročijo cele epidemije in na ta način preprečajo premočan razplod tega, našemu vinogradništvu tako opasnega škodljivca.

Škropilni poizkusi proti peronospori.

Josip Blažević.

Z ozirom na visoko ceno modre galice, smo že l. 1900. izvajali poskuse, da dosežemo, do katere najnižje količine pri modri galici smemo iti, da vinsko trto pred okuženjem po peronospoti obvarujemo in s tem škropivo pocenimo.

Za poskus smo si izbrali napram peronospori zelo občutljivo sorto „rdeča zastava“, od katere smo po šest vrst škropili s sledečo brozgo:

1. 2 % bakreno - apnena brozga
2. 1 % " " "
3. $\frac{3}{4}$ % " " "
4. $\frac{1}{2}$ % " " "
5. $\frac{1}{4}$ % " " "
6. $\frac{1}{10}$ % " " "
7. neškropljeno.

Škropili smo v vseh parcelah v enem dnevu in v celem štirikrat. Tekom poletja smo opazovali barvo listja na posameznih parcelah. Očitna razlika se je videla med posameznimi parcelami, osobito iz večje daljave. Z 2% brozgo poškropljena parcela je bila intenzivno temnozelena, dočim so druge kazale tem manj zelenila, čim manj % je bilo škropivo, tako da so kazale z $\frac{1}{10}$ % brozge škropljene trte znatno svetlozeleno listje. Razbarvanje listja je nastopilo v jeseni poprej na manj zelenem trsu in druge parcele so sledile v tem oziru s prirastkom množine galice postopoma. V istem vrstnem redu je odpadalo tudi listje.

Kar se tiče obrambe proti peronospori, so ostale parcele, škropljene s $\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$ in 1% brozgo, ravno tako brez bolezni, kakor parcela, škropljena z 2%

brozgo, dočim so bile z $\frac{1}{4}$ in $\frac{1}{10}$ % brozgo škropljene parcele okužene.

Pri trgatvi smo grozdje z vsake parcele zase prešali; mošt je vseboval:

Parcela, škropljena z:			
2 % brozgo	21.2 %	sladkorja in	10.8 ‰ kisline
1 % "	19.8 %	" "	11.8 ‰ "
$\frac{1}{2}$ % "	20.9 %	" "	11.2 ‰ "
$\frac{1}{4}$ % "	19.4 %	" "	10.7 ‰ "
$\frac{1}{10}$ % "	18.6 %	" "	10.2 ‰ "
neškropljeno	14.4 %	" "	10.9 ‰ "

Ako primerjamo predstoječe številke med seboj, smo ugotovili ugoden učinek močnejše $\frac{1}{2}$ do 2% brozge na izboljšanje grozdja napram slabjšim raztopinam. Da je mošt parcele, katera je bila škropljena z 1% brozgo, zaostal za $\frac{1}{2}$ %, je samo primer, kajti vzroka izslediti ni bilo mogoče. Zanimiva je tudi višja količina kisline sladkejših moštov, kar se pa opazuje tudi drugod.

Ako si to predočimo z opazovanjem tekom poletja in jeseni skupno, vidimo, da je $\frac{1}{2}$ do 1% brozga z istim uspehom uporabljiva, kot dokaj dražja 2% bakreno-apnena brozga. Ker v veliki praksi pri pripravi te brozge vedno ne postopamo z natančnostjo, zato priporočamo uporabo 1% brozge pri vsakem škropljenju.

Kompost v vinogradništvu.

A. Sotler.

Naše vinogradništvo je danes ona kmetijska panoga, ki se ima boriti z največjimi težočami. Vzroki za to so raznovrstni. Njih posledica pa je v glavnem ta, da izpada razmerje med dohodki in stroški vinograda čedalje nepovoljnije za vinogradnika-producenta. Mnogo vinogradov že dolgo ni več aktivnih ter se negujejo le še v upu na boljše čase.

Na splošno je opazati, kot naravno posledico takega stanja, da se vinogradom ne posveča več dovoljno nege, celo o zanemarjanju bi bilo že marsikje govoriti. Posebno velja to še glede gnojenja vinogradov, ki sicer že v dobrih prejšnjih letih ni bilo dovoljno. Da pa ekstenzivno vinogradništvo tudi danes ni na mestu, to mora uvideti vsak napreden vinogradnik. Pač pa nam velja v naprej pravilo: manj vinogradov, pa tem dovoljno nege, gnoja.

Da dosežemo od vinograda poln donos, mu moramo torej redno gnojiti. Dobrega hlevskega gnoja nam pa v gospodarstvu navadno primanjkuje, za vinograde ga pa že celo navadno ni na razpolago. Temu skušamo deloma odpomoči z uporabo umetnih gnojil, zelenim gnojenjem itd., vendar nas pa nobeno teh gnojil ne more vsestransko zadovoljiti. Izvrstno gnojilo za vinograde pa imamo v kompostu ali mešancu, gnojilo, ki je pri nas še vse premalo udomačeno. Zasluži pa po svojih odličnih svojstvih, da bi ne smelo biti domačije brez njega — in dati za to vzpodbude, je namen teh vrstic.

Na vsakem kmetijskem gospodarstvu se nabere tekom leta raznih tvarin in odpadkov, za katere gospodar čestokrat ne ve, kam z njimi. Vozi se jih dostikrat v kake jame, jarke itd., kjer so seveda brez vrednosti. In ravno tak material je podlaga našemu kompostu, kakor: razni rastlinski ostanki, cima, pleve, tropine, mladje od vršičkanja, smeti, žaganje, tnalovina, dlaka, kosti, pepel, star omet itd. Razume

se, da zamoremo s pridom uporabiti tudi rožje od trte, gozdno vejevje itd. Bistveni del komposta je dalje zemlja, ki je tem boljša, čim humoznija je. Zemlja nekako veže razkrajajoče se snovi v kompostu, ter mu služi obenem, ob straneh in po vrhu kot nekaka odeja. V ta namen je kaj dobra zemlja iz mlak, raznih jarkov itd. Važne snovi so pri napravi komposta tudi apno ter gnojnica. Izdatno pospešujeta namreč razkrajanje, t. j. zorenje komposta, ki pa obogati s tem tudi na hranilnih snoveh. Ako uporabljamo za kompost še hlevski gnoj, dobimo s tem prvovrstno gnojilo, ki se zamore kosati z vsakim drugim gnojilom.

Kompost napravimo na zavetnem, senčnem prostoru, na kupu, ki je poljubno dolg, do $1\frac{1}{2}$ m visok ter spodaj kake 3 m širok. Tvarine za kompost po potrebi sesekajmo ali zdrobimo ter vlagajmo plastoma enakomerno, tako da pride na plast zemlje gnoj ali plast rastlinskih ostankov, zopet zemlja itd. Vmes pa trosimo živo apno, star omet, cestni prah, pepel, ter zalivajmo z gnojnico. Plevelne rastline spravimo v vrhno plast, da tam vzkale in jih pozneje uničimo. Vrh komposta naj bo vglobljen, da ga zamoremo pozneje zalivati z gnojnico ali vodo, ter da zadržuje več deževnice. Čez kake 3 mesece kompost prekoplamo ali „presekajmo“, in sicer navpično od vrha navzdol. S tem se posamezne plasti dobro premešajo, preperevanje se pospeši. Tako „preloženje“ komposta sledi vsakih par mesecev, dokler ne postane gođen. Važno je, da je med tem časom vedno dovolj vlažen, ter ga zalivajmo tudi z gnojnico ali stranišnico. Tako negovan kompost vsebuje od 0.1 do 3% dušika, 0.2 do 1.5% fosforjeve kisline, 0.2 do 1% kalija, ter razmeroma mnogo apna.

Kompost je že odnekaj cenjeno gnojilo za vinograde. Ne le da zemljo direktno gnoji, nego je v veliki meri važno tudi njegovo delovanje na poboljšanje zemlje v fizikalnem in biološkem pogledu. Posebno so še hvaležne za kompost puste, kamenite zemlje, pa tudi za težke zemlje je kompost skoraj nenadomestljiv. Pred uporabo kompost, če potrebno, presejmo, ter nerazkrojene dele uporabimo za napravo novega komposta. Pri uporabi pazimo na plevel in ogrce, ki se včasih v njem zarede. — Množina komposta za gnojenje se ravna po hranilnih snoveh, ki jih vsebuje. Iz boljšega materiala je kompost, tem manj ga potrebujemo in obratno. Povprečno računimo za polno gnojenje ob 3 letnem turnusu 60—80 voz komposta za 1 ha. S kompostom je gnojiti najboljše jeseni, da se že čez zimo dobro razkroji v zemlji. Enakomerno nanošen kompost raztrosimo ter najboljše takoj podkopajmo.

Društvene vesti.

Prireditve vinogradnikov v Novem mestu. Vabilo na VII. redni občni zbor Vinarskega društva za Dravsko bano vino v Mariboru. V. vinarski kongres in vinsko razstavo z vinskim sejmom, ki se bodo vršili 24., 25. in 26. maja 1933 v Novem mestu, smo s sporedom vred objavili v zadnji številki našega lista. Danes sporočamo, da se bo vršil občni zbor na verandi hotela „Metropol“, vinarski kongres in vinska razstava s sejmom pa v telovadnici ljudske šole v Novem mestu. Poučni izlet 25. maja bo na Otočec — Stari grad — Trška gora — Bajnof. Potovalo se bo z avtobusi od 14. do 19. ure. Na Bajnofu priredi g. predsednik vinarske podružnice Novo mesto majhno zakusko za izletnike. Izlet v Belo Krajino

bo 26. maja, in sicer z avtobusom iz Novega mesta čez Gorjance v Metliko in metliške vinograde (Draščiči in dr.). Za ogled vinogradov in metliških znamenitosti je določen čas od 10. do $\frac{1}{2}$ 14. ure. Z vinogradniki in drugimi merodajnimi činitelji je vinarska podružnica Novo mesto že stopila v zvezo in jih prosila, naj organizirajo ogled vinogradov in omogočijo izletnikom strokovno pokušnjo metliških vin. Za potovanje iz Metlike v Črnomelj in ogled mesta Črnomelj je določen čas od $\frac{1}{2}$ 14. do 15. ure. Od 15. ure dalje bo čas na razpolago za pot do Semiča in ogled semiških vinogradov. Prireditve bodo nudile mnogo poučnega, posebno za vinogradnike iz blivše mariborske oblasti, ki še niso imeli prilike spoznati krasote naše Dolenjske.

Živinoreja in mlekarstvo.

Kako pridemo do boljših molznic in do boljše, dobičkanosnejše živine sploh?

Fr. Wernig.

Na to vprašanje je samo en odgovor: „Na ta način, da odberemo in vzgojimo boljšo živino sami!“

Vsa čast našim marljivim selekcijskim živinorejskim organizacijam. Kontrolo mlečnosti vrše večji del točno, vkljub mnogim naravnim in gospodarskim oviram. Toda doživljamo dan za dnevom dejstvo, da letajo ljudje iz rodovniških organizacij in celo člani teh, po raznih dvomljivih sejmihi in iščejo — **dobre krave - molznice**. Ni še popolnoma in povsod prodrla zavest, da se ustanavlja in podpira rodovniške selekcijske organizacije zaradi tega, da se odbere, **ohrani in vzgoji najboljši zarod od najboljših krav-molznic in bikov**. Ni namen podpiranja rodovniških organizacij in tudi ne kontrolne molže ta, da ima dotična organizacija prednost pri dodelitvi bikov in pri premovanju živine. **Edini končni cilj teh organizacij je, da se vzgoji boljša živina.**

Da se da živinorejcem pobuda za odbiro in rejo najboljšega zaroda bikcev, je sreski kmet. odbor v Slovenjgradcu sklenil, da nakupi najboljši, 3 mesece stare, po predpisih vzrejene bikce z zajamčeno zanesljivim pokolenjem po za 2 Din višji ceni, kakor je mesarska cena. Take bikce odda kmet. odbor določenim rejcem po $\frac{1}{4}$ nižji ceni, kakor je mesarska cena.

Vkljub izdatni denarni podpori za lastno odbiro živine, akcija doslej še ni našla zadovoljivega odmeva. Ljudem se še vedno zdi škoda, dati bikcem vsaj do 3 mesecev mleko, oves in otrobe. Pravijo, da se reja ne izplača in doživljamo dan za dnevom žalostno dejstvo, da gre z odprodajo najboljšega zaroda, ki ima v sebi **vso dobičkanosnost zasnovano** (boljšo, večjo mlečnost, boljšo rastnost i. t. d.) — milijone dinarjev našega narodnega premoženja v izgubo. Še vedno ne mislijo in upoštevajo ljudje, da je od krave, ki daje 3000 l mleka, pričakovati telice z isto mlečnostjo, da je od krav s 1000 l mleka na leto pričakovati zarod telice z le 1000 litrov mleka. **Kakršni starši, takšni otroci, kakršno drevo, takšen sad!**

Marsikomu, ki ima le eno ali dve sicer prvovrstni kravi, se v resnici in mogoče upravičeno zdi škoda dajati teletu čez 3 mesece mleko. Tudi za 2 Din od mesarske višja cena za teleta ne more vsakogar vzpodbuditi, da bi odbrano žival redil za pleme, osobito spričo nizkih cen, ki so bile letošnjo zimo.

Da se ohrani res dobra kri od kontroliranih krav in glavnih rodovniških bikov, bi bilo mogoče umestno, da se v posameznih rodovniških organizacijah sklene, da teleta, predvsem tudi telice, potomke prvovrstnih krav in bikov, **katera ne moremo sami rediti za pleme — ne vzrejamo s sesanjem, ampak z napajanjem**, in sicer takoj po otelitvi.

Odrano teličko ali tudi bikca, katerega napajamo in katerega ne mislimo oz. ne moremo sami rediti, lahko oddamo že v 2. tednu drugemu rejcu, ki bo žival lahko redil za pleme. Z napajanjem vzrejeno tele, ne čuti nikdar pri oddaji drugemu rejcu tega **neugodnega prehoda**, kakor od sesanja **prezgodaj odstavljenega** in drugemu rejcu oddano tele.

Vsaj 3 mesece po predpisih, ne redi vsakdo lahko tele prvovrstnega pokolenja; tele, ki se že od rojstva le napaja, bo lahko oddati drugemu rejcu ob vsakem poljubnem času.

S tostvarno, smotreno akcijo bi se dalo rešiti mnogo naše prvovrstne krvi, bi lahko sami z opisano odbiro in rejo prišli v teku treh do štirih let vsepovsod do prvovrstnih krav in boljše živine.

Brezposelnost mlekarkega osebja.

Pavlica Franjo.

Je to zadeva, na katero moramo resno misliti, kajti število nezaposlenih raste čim dalje bolj, na vidiku pa ni novih mest, temveč samo črtana mesta, ki jih niči reorganizacija mlekarstva. Na južne kraje ne moremo misliti, ker imajo že sedaj mnogo več šolanih mlekarških moči kot pri nas, od katerih je pa malokatera v mlekarški službi. Tamkaj še dolgo ne bo govora o kakem mlekarstvu, dokler se travništvo in živinoreja ne izboljšata. V takozvanih prečanskih krajih pa imajo povsod preveč izučenih ljudi, saj nam n. pr. iz Banata prihaja zadnje čase polno mlečnih izdelkov, za katere dosedaj skoraj nismo vedeli.

Ker vodim statistiko o brezposelnih mlekarških močeh in je že sedaj število nad 16, prosim, da se zgledajo vsi, ki nimajo službe, ker se bo skušalo najti nekaj mest, četudi samo na takozvanih manjših zbiralnicah mleka.

Razno.

Aeroplani v mlekarški službi. V Nemčiji vršijo že dalje časa veliko propagando za uživanje mleka in mlečnih izdelkov. V zadnjem času pa so vpregli v službo propagande tudi letala. Vršijo se razne tekme, kjer dokazujejo moč in vrednost mleka pred ostalimi pijačami. — Pri nas se takih sredstev še ne bomo poprijeli, pač pa naj ne bi bilo nobene prireditve ali tekme, kjer bi se tudi mleka ne prodajalo. P.

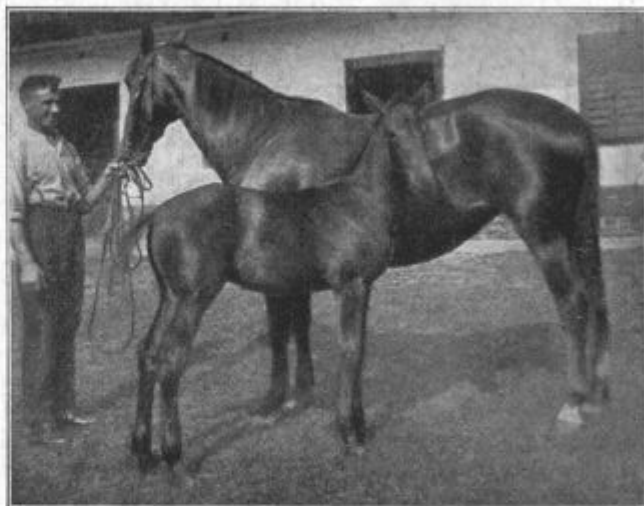
Uporaba sira namesto mesa v italijanski vojski. Da bi se zmanjšal uvoz mesa in povečal konsum sira, je italijanska vlada odredila, da bodo dobivali vojaki dva dni v tednu namesto mesa sir. Na ta način bo porabljenih 25.000 q trdih sirov, kar pomeni zmanjšanje zaloge parmezana, katerega produkcija znaša 850.000 q letno. — Tudi pri nas se je razmišljalo o uvedbi sira, kot prehrano v armadi, toda ni uspelo, ker meso več zaleže in je cenejše. Poleg tega pa nimamo še tako velike produkcije sira in meso je tudi produkt našega kmeta, tako da če prodamo prvo, že ne moremo drugega. Razmišljati pa je potreba ponovno, da bi se vpeljalo v armado uživanje mleka, kot nabavka voj. uprave in prodajo mlečnih pijač v voj. kantine, kjer se alkohola ne sme prodajati. P.

Konjereja.

Uspehi prvega umetnega uplojevanja kobil v Dravski banovini.

Aleksander Dimitrijevič.

V l. 1930. sem izvršil na plemenilni postaji Cven pri Ljutomeru prvi poskus umetne uploditve kobil. Skupno je bilo umetno uplojenih pet kobil, ki se tekom več let niso dale ubrejeti normalnim potom. Lastniki kobil so bili: Jožef Sever in Franc Škrobar iz Cvena, Katinka Jurinič iz Banovcev, Marija Novak iz Lokavcev in Franc Slavič iz Babincev. V l. 1931. so povrgle tri kobile, in sicer Severjeva, Juriničeva in Novakova. Žrebeta so bila popolnoma zdrava in sploh normalno razvita. V letošnji pomladi stopijo ta žrebeta v tretje leto.

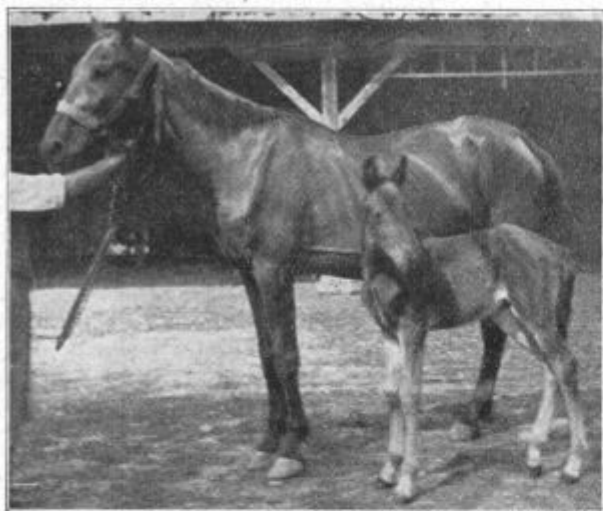
Slika 15. Žrebe, rojeno marca 1932. od žrebca „Przedwit“.
(Lastnica kobile Katinka Jurinič iz Banovcev.)

Nadaljnji zadevni poskusi so mi bili že v l. 1930. prepovedani. Konjerejci so bili z mojimi poskusi zelo zadovoljni in so v naslednjih letih privedli na plemenilno postajo Cven svoje kobile, ki se iz raznih vzrokov niso dale normalno ubrejeti. Dovedli so jih iz Dravske in Savske banovine ter celo iz Avstrije. Žal nisem smel njihovim željam ugoditi.

Opozarjam na sedanjo težko gospodarsko krizo. Država nima dovolj sredstev, da bi vzdrževala potrebno število dobrih žrebcev, brez katerih je uspešna konjereja nemogoča. Tudi ne more imeti banovinska žrebčarna dovolj žrebcev, da bi ustregla vsem željam in potrebam vseh plemenilnih postaj.

Kaj naj se stori? Po mojem mnenju je samo en izhod, in ta je umetno uplojevanje, ki dovoljuje popolno izkoriščanje dobrih žrebcev. Potom umetnega uplojevanja postanejo breje celo take kobile, ki so ostale pri zaskoku neuplojene v kljub večkratnim poskusom z različnimi in dobrimi žrebci in čeprav so veljale take kobile prej kot popolnoma jalove. Umetno uplojevanje varčuje z žrebčevimi spermami in s tem tudi z žrebčevimi silami. S spermom, ko se jo odvzame žrebci pri eni in isti priliki, je možno uploditi najmanj 10—15 kobil, medtem ko se pri običajnem načinu uplojevanja uplodi z isto količino sperme kvečjemu ena kobilica. Na ta način je možno uploditi z enim žrebcom tekom ene plemenilne dobe po 300 in več kobil, dočim se redko dogaja, da zaskoči en žrebec, v istem času, 50 kobil in stori to običajno le pri 25—30 kobilah.

Umetno uplojevanje predstavlja za kmeta še to korist, da mu ni treba čakati na to, da pride njegova kobila pri žrebca na vrsto, kajti umetno uplojevanje se vrši kar pri desetih kobilah istočasno in omogoča uspešno borbo proti zelo nevarni bolezni

Slika 16. Žrebe, rojeno v maju 1932. od žrebca „Makiilko“. (Lastnica kobile Marija Novak iz Lukancev.)

Slika 17. Žrebe, rojeno majnika 1932. od žrebca 375 „Carabas“. (Lastnik kobile Jožef Sever iz Cvena.)

„sramni kugi“, ki predstavlja pri običajnem načinu uplojevanja res nevarnost. Umetno uplojevanje je pa popolnoma neškodljivo za žrebca in za kobilo in je pri tem prenos kakršnekoli bolezni izključen.

Z ozirom na prav majhen odstotek vsako leto uplojenih kobil in tudi z ozirom na občutno pomanjkanje dobrih žrebcev v naših krajih, bi umetno uplojevanje mnogo pripomoglo k hitremu in obširnemu izboljšanju konjereje.

Umetna ploditev konj na nov način.

Dr. V.

V Rusiji igra umetno uplojevanje kobil veliko vlogo ter je že mnogo pripomoglo k izboljšanju podeželske konjereje. Dosedaj je bila navada, da so žrebčevo seme umetno ujeli na gobo, pri čemur je šlo mnogo dragocenega soka v izgubo. Sedaj pa preizku-

šajo nove načine, katerih uspehi so dosedaj ugodnejši. S pomočjo posebnega nožničnega ogledalca, odvzamejo kobili seme iz nagine. V praksi se je ta vaginalni način obnesel. Drugi način obstoji v tem, da pridobijo seme s pomočjo kavčukovega nabiralca, ki se nahaja v kobilini nožnici. Ta način umetnega uplojevanja se uporablja tudi pri govedih.

Poseben pomen pa dobiva — zdi se za prakso — način uporabe umetne nožnice, ki obstoji v tem, da se žrebčevo seme zbira v napravi iz kavčuka; zbiralnik semena obliva in ogreva topla voda; cela naprava je pa pritrjena in vdelana v umetno kobilo. Pri poskusih so žrebci to umetno kobilo radi zaskočili. Velikega pomena bi bil ta način zaradi tega, ker bi bil pri tem prenos nalezljivih bolezni čisto izključen.

Križna hromota žrebet.

Dr. V.

Preiskava te bolezni je izkazala, da nastopi nenadoma bodisi pri vzreji na paši, bodisi v hlevu, vedno pa le takrat, kadar se žrebeta zadržujejo na prostem. Zanimivo je pri tem dognanje, da je od obolelih žrebet 97% moškega spola. V prvi vrsti obole enoletna žrebeta, nato odstavčki in šele potem sesajoča žrebeta ter dvoletna. Osemdeset odstotkov obolelih žrebet ne ozdravi več, ostala ozdrave samaodsebe.

Križno hromoto povzročijo razna vnetja hrbteničnega mozga. Mnogo razlogov pa govori proti temu, da bi bila vzrok te bolezni surova sila in po njej prizadejane rane. Vzrok te hromote je zaradi tega še nepojasnen, vendar pa ni moči izključiti domneve, da nastopi kot posledica raznih sunkov in prenategnenj. Te poškodbe so pa vedno take, da ni videti na mestu učinka nobenih izprememb, kakor zareze na koži, zdrobljenja mišic ali preloma kosti.

Razno.

Žrebčarska plemenilna postaja Sv. Jurij ob juž. žel., kjer stojita dva žrebca belgijske pasme, se nahaja na posestvu Martina Šporarja v neposredni bližini železniške postaje. Na to postajo se opozarjajo konjerejci iz celjskega, konjiškega, šmarskega in laškega sreza.

Čebelarstvo.

Napredno čebelarstvo in čebelne kužne bolezni.

Jože Okorn.

Čebelne kužne bolezni povzročajo vsako leto zelo veliko škodo. Mnogo plemenjakov pomre, a čebelarji največkrat niti ne vedo, zakaj so odmrli ali se za vzrok smrti sploh ne zanimajo.

Namen teh vrstic ni, seznaniti napredne čebelarje s čebelnimi kužnimi boleznimi. Opozoriti jih hočemo le na razne nedostatke, ki jih opažamo pri pojavih bolezni ter na legla (gnezdlišča) istih.

Želja vsakega naprednega čebelarja je, da bi uspešno čebelaril, t. j., da bi imel poleg veselja tudi gmotni užitek. Idealno je čebelariti v lepo urejenem čebelarskem obratu z močnimi in zdravimi družinami, zlasti še v ugodnih pašnih razmerah. Takih obratov je pri nas še precej. Zato smo upravičeno

lahko ponosni na naše moderno čebelarstvo. Vendar je žal le še mnogo čebelarjev, ki se prištevajo k naprednim čebelarjem, v resnici so pa čebelarji le po imenu, napredni pa zato, ker čebelarijo v A-Ž ali drugih modernih panjih, dočim niti ne pomnijo, kaj je bistvo naprednega čebelarstva, in kdo je v resnici napreden čebelar.

Že večkrat je bilo poudarjeno, da je za uspešno napredno čebelarjenje potrebna temeljita izobrazba, to je poznanje čebelnega življenja, pripomočkov, ki se jih poslužujejo napredni čebelarji, in sovražnikov čebelne družine, h katerim prištevamo tudi vse čebelne bolezni. Čebelar, kateri ne stremi za to neobhodno potrebno strokovno naobrazbo, ne more uspešno čebelariti, pač pa ogroža zaradi pomanjkljivega znanja tudi uspevanje sosednjih čebelnjakov, ker povzroča z nepravilnim opravljanjem čebel ropanje i. t. d. Če se v takem čebelnjaku pojavijo kužne bolezni — in to se žal mnogokrat dogodi — so v kratkem času okuženi vsi sosednji čebelnjaki.

Čebelne kužne bolezni pri nas, hvala Bogu, niso zelo razširjene. Pršičavosti (grinjavost, acarapis), ki je najnevarnejša kužna bolezen odraslih čebel, doslej še nismo zasledili. Po zatrdilu slovečega čebelarskega znanstvenika-bakteriologa g. dr. Morgenthallerja iz Liebefelda v Švici, pršičavosti pri nas ni, vsaj tako je imenovani referiral na mednarodnem zborovanju „Apis-Cluba“, ki se je vršilo letos v Parizu. Pač pa se v gorskih predelih banovine, v letih, ko je dobra bera na iglavcih, v čebelnjakih, kjer se čebele ne prevažajo na ajdovo pašo, zaradi česar potem prezimujejo na gozdnem medu, pojavlja nosema (kužna čebelna griža).

Kužne bolezni čebelne zalege (ameriška in evropska kuga čebelne zalege) se pojavljajo le posamič v posameznih okrajih. Zanimivo je dejstvo, da se je v teku zadnjih 14 let pojavila kuga čebelne zalege na teritoriju vse bivše ljubljanske oblasti **le v štirih čebelnjakih** (dva v Ljubljani, eden v ljubljanski okolici in eden v kamniškem okraju), dočim je bila ista pred vojno redna obiskovalka mnogih čebelnjakov zlasti v Ljubljani in njeni neposredni okolici. Nasprotno pa opazamo redne pojave kužnih bolezni čebelne zalege v nekaterih naseljih okrajev Ptuj, Ljutomer, Maribor levi in desni breg.

Dejstvo je, da v dobro oskrbovanih čebelarskih obratih temeljito zatrtje kužnih bolezni čebelne zalege ni težko. Povzročitelji teh bolezni se namreč nahajajo le v okuženih panjih, satju, medu, medeni posodi in orodju. Če se prizadeti čebelnjaki temeljito preiščejo in razkužijo, je bolezen hitro zatrta. To pa je možno le tedaj, ako so čebelarji strokovno naobraženi, da dobro poznajo kužne bolezni, morebitni izbruh ali sum bolezni pa brez odloga javijo pristojni politični oblasti (županstvu). Sresko načelstvo nato odredi po svojih organih pregled vseh okuženih in okuženja sumljivih čebelnjakov in nadzira razkuženje okuženih in sumljivih predmetov.

(Konec prih.)

Razno.

V Nemčiji je preko zime poginilo okrog 200.000 rojev čebel, in to vse vsled tega, ker je bilo nemškimi čebelarjem nemogoče nabaviti si dovolj sladkorja za prehrano vsled visokih davkov na sladkor.

Gozdarstvo.

O domačem kostanju.

Ing. Viktor Novak.

(Dalje.)

Kako pa naj preprečimo propadanje kostanjevih gozdov?

Treba bi bilo:

1. omejiti prekomerno sekanje starih in doraščajočih gozdov;

2. skrbeti za pomladitev posekanih kostanjevih gozdov in

3. vzgojiti nove kostanjeve gozdove tam, kjer jih dosedaj še ni bilo.

Omejitev sekanja je v sedanjih slabih časih težko zahtevati in doseči. Svetovati je predvsem, da se ne seka drevja, ki je vprav v najboljši in najbujnejši rasti. Tudi takrat je čakati s sekanjem, kadar ni doseči dobrih prodajnih cen, in iskati boljših kupcev. Kadar pa se že odločimo za sekanje, ravnajmo pri tem tako, da ne bo preostalo drevje trpelo škode in da bo poskrbljeno za mlad kostanjev naraščaj.

Za pomlajevanje kostanjevih gozdov najbolj priporočajo opojno sečnjo. Poseka se v starem gozdu najprej tretjina do polovice dreves enakomerno po vsej ploskvi. Potem se počaka z nadaljnjim sekanjem toliko let, da semena že stoječih dreves oplode vso ploskev in da požene mlad kostanjev naraščaj. Ko ta nekoliko doraste, se posekajo in pospravijo še ostala drevesa iz gozda.

To velja predvsem za obsežnejše in čiste kostanjeve gozdove. Za naše razmere pa je večinoma najboljši način sekanja skrbno prebiranje, pri čemer je gledati zlasti na to, da ima mladina dovolj svetlobe.

Kostanj se pomlajuje tudi tako, da se pusti rasti najlepši od poganjkov, ki poženejo iz panja (štora). Tak poganjek se hitro razvija v drevo, ako gladko posekamo vse druge na istem panju.

Ako pa nameravamo v kratkem razdobju izkoriščati kostanjev gozd (kolosek), pustimo vse poganjke in jih v večletnih presledkih izkoriščajmo s sekanjem na golo.

Sekanje kostanja naj se vrši le v dobi, ko drevo ni v soku, to je zgodaj spomladi ali pozno jeseni, kar je tudi po oblastvenih določilih predpisano.

Skrb za pomladitev izsekanih kostanjevih gozdov. Prestaro drevje ne more oploditi tal in izmogano štorovje nima moči, da bi dobro odgnalo. Na posekah nastanejo prazni prostori, na katere se rado naseli namesto kostanjevine drugo drevje, grmičevje in plevel, če ne posežemo sami vmes z umetnim pogozdovanjem. Kostanjev gozd pomladimo umetno s setvijo (potikanjem) semena ali s presajanjem eno- ali dveletnih sadik, vzetih iz gozdnih drevesnic.

Setev je najuspešnejša jeseni, ker kali seme že prihodnjo pomlad v aprilu ali maju. Če hočemo potakniti kostanj na spomlad, ga moramo preko zime shraniti v pesku, sicer se preveč izsuši in pokvari. Dobro je, če prostor, na katerem nameravamo saditi kostanj, prekopljemo ali razorjemo in tla očistimo vsega plevela. V zrahljane luknjice ali brazde potaknemo seme in ga pokrijemo z zrahljano prstjo kake štiri cm visoko. Najbolje je saditi kostanj z bodečo luščino vred. Nekateri priporočajo, da se kostanj pri saditvi obrne s konico navzdol, drugi pa pravijo, da je boljša lega s konico na stran.

Pravilno izvedena setev bi gotovo obetala najboljše uspehe, če ne bi bilo med gozdnimi prebivalci vsepolno sladkosnedežev, ki jim gre kostanjevo jedro tako v slast, da se niti bodeče luščine ne ustrašijo. Tako uničijo na pr. gozdne miši mnogokrat vso setev. Na vsak način moramo že v naprej računati s tem, da bo šlo nekaj potaknjenega kostanjevega sadeža v izgubo in ga moramo zato saditi precej gosto. Starejši strokovnjaki priporočajo razdaljo 3 dm vsaksebi.

(Konec prih.)

Potujoča poljedelska in gozdarska razstava.

Naslov sam nam pove, kaj je vodilo državo, da je po vzorcu drugih držav sestavila vlak 21 železniških voz, ki bo tekom dveh let obiskal vse predele naše kraljevine.

Koncem meseca maja pride ta vlak v Ljubljano, kjer se primerno preuredi in opremi za pot po Dravski banovini, ki jo nastopi 1. junija. Po načrtu bo obstal na 52 železniških postajah največ po en dan, tako da bo vlak šele 23. julija končal svojo pot po naši banovini. Vse podrobnosti o času in kraju postanka i. t. d., bodo pravočasno razglašene.

Poset razstave bo redoma mogoč ves dan od jutra do večera, razen nekaterih postaj, kjer ureditev kolodvora, oziroma prometni oziri tega ne dopuščajo. Tu bo vlak stal le po pol dneva, kar se bo pa pravočasno razglasilo.

Gozdarstvu posebej sta dodeljena dva železniška vozova, ki sta svojemu namenu primerno urejena. Vsak voz bo imel svojega spremljevalca-strokovnjaka, ki bo dajal pojasnila in bo imel po potrebi v bližini razstavnega vlaka na primernem prostoru poljudna predavanja o gozdarstvu.

Vlak bo imel poseben voz, kjer se bodo prodajale razne poljudne knjige poučne vsebine po zelo zmernih cenah. Opozarjamo, da se bo tu dobila tudi najnovejša knjiga, ki jo izda Ljubljanska podružnica Jugoslovenskega šumarskega združenja posebej za to priliko z naslovom: „Kmetško gozdarstvo“. Kakor je potreben kmetovalcu plug, tako mu je potrebno ta knjiga, da se pouči o najpotrebnejšem za uspešno vzgojo in izkoriščanje svojega malega gozda. Knjiga bo obsegala kakih 90 strani, stala bo pa predvidoma le 3 Din. Nizko ceno je omogočila kraljevska banska uprava z izdatno podporo, da si vsakdo lahko nabavi knjigo za malenkosten znesek.

Razstava bo vsebovala važnejše predmete gozdarstva, deloma v naravi, deloma v slikah. Videti bo razno gozdno semenje in sadike, način setve in sajenja.

Na slikah bodo prikazani načini sečenj, razne vrste gozdnega gospodarstva, izkoriščanja, prevoza lesa. Predočeno bo pogubno razdejanje po hudournikih, če ni več gozdov, ki ščitijo tla, kakor tudi uničenje gozdov z nepravilnim gospodarstvom, sekanjem, zanemarjenjem pogozdovanja, uničevanjem po čezmerni paši, posebno po kozah i. t. d. Razkazan bo najvažnejši škodljivi mrčes, ki je opasen gozdom. Razstavljeno bo razno orodje, ki se uporablja za pravilno podiranje drevec; videti bo domače lesne izdelke, s katerimi si pomaga kmetovalec pozimi do zaslužka.

Razstava ima na razpolago večje število poučnih filmov iz gozdarstva in drugih panog kmetijskega gospodarstva. Predvajalo se jih bo na večer v primernih prostorih ali pa kar na prostem.

Vsekakor je važno, da si vsak gozdni posestnik ogleda to razstavo, ker take poučne prilike ne bo kaj kmalu. Treba je, da tudi kmetški gozd, ki je glavni opornik našemu kmetu, drži korak z modernim zemljedeilstvom in napredkom vede in znanosti. To je namen razstave.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 63. Sestra mi je daljšo dobo gospodinjala. Zato sem ji zapisal pogodbo, da ji bom za preživljanje dajal v naturi in gotovini. Dajatve so mi pa postale pretežke. Vprašam, ali je pogodba, zapisana brez prič, veljavna in ali jo morem izpremeniti? (F. Š. v P.)

Odgovor: Pogodba samanasebi je veljavna in more upravičenka sodnim potom izterjati, kar ji pripada. Položaj je danes vsekakor tak, da prvotnih dajatev ne zmorete več. S takimi dajatvami bi spravili v nevarnost možnost manjših dajatev ter končno tudi še najmanjših. Postave, ki bi taka vprašanja reševala, nimamo. Prej ali slej se bo treba obrniti na sodišče. Znano nam je, da so sodišča svojčas zvišavala po padcu denarja zneske za preživetke. Sedanje obratne razmere silijo tudi k obratnemu zaključku, da se torej zmanjšajo zneski. Mogoče bi se spustili v pravdo za enomesečno dajatev, da bi ne bilo preveč stroškov. Še bolje pa je, se nanovo sporazumeti z upravičenko. Ta bo pristala na izpremembo, če je le količnik uvidevna. Gotovo ji boste dopovedali, da bo pretiravanje škodilo ravno njej največ. Če ne bo pristanka, Vam seveda ne ostane drugega kot sodna pot. Kaj bo sodišče odredilo, ne vemo. Vsekakor nas bo zanimala razsodba. Pošljite nam jo, če pride do nje.

Dr. G.

Vprašanje 64. Ali že obstoji nov zakon o zaščiti kmetov? Kako se napravi predlog za znižanje dolga in kako se bo premoženje cenilo? (A. M. v L.)

Odgovor: Takega novega zakona še ni. Podoben predlog je bil predložen narodni skupščini. Vlada ga je umaknila, ker se je izkazalo, da je stvar še vse premalo razčiščena za tako dalekosežne odredbe.

Dr. G.

Vprašanje 65. Kako se napravi predlog za posredovalno postopanje? (A. M. v L.)

Odgovor: Kdor je zaščiten po zakonu o zaščiti kmetov, takega predloga sploh ne more staviti. Poravnalno postopanje bo torej šlo v glavnem v prid trgovcem, obrtnikom, industrijcem in svobodnim poklicem. Za posredovanje je zaprositi pri domačem okrajnem sodišču v pisnem predlogu ali ustno na sodni zapisnik. Tekom 90 dni mora priti do sporazuma med dolžnikom in vsemi upniki, sicer je vse postopanje zaman. Izvršbe so v teku postopanja nedopustne, kar pa ne velja tudi za tožbe. Glavni cilj vsakega prošnjika je pač oviranje rubeža. Trgovci se v svojih listih ne navdušujejo preveč za posredovalno postopanje. Poslužujejo se ga pa.

Dr. G.

Vprašanje 66. Ali je oporoka veljavna, ako jo človek sam napiše in podpiše s svojo roko? Kako mora biti sestavljena in kje se more shraniti? (M. O. v O.)

Odgovor: Kdor hoče napraviti oporoko brez prič, mora vse lastnoročno spisati in podpisati pod koncem besedila vsaj svoj priimek, še bolje pa je, da dostavi tudi krstno ime. Pazi naj, da bo zapis primerno čitljiv in na čednem papirju. Pametno je zabeležiti dan, mesec in leto naprave oporoke ter označiti kraj (vas), kjer je bila narejena. Oporoka vsebuje postavitev dediča za vse premoženje ali za gotov delež, primeroma polovico, tretjino ali podobno. Imenovati je treba

točno naslednika ter tudi povedati, kakšna bremena naj prevzame. V oporoki se lahko še dodeli volilo kaki osebi. Volilo se nanaša na določen posamezni predmet. Ako se hoče voliti kako posamezno stvar, je naložiti dediču v oporoki, da mora to stvar izročiti volilojemniku. — Oporoko je treba napraviti pri polni zavesti, s premislekom, čim točneje in ne pod pritiskom kogarkoli. Oporoko naredi lahko sam vsak, ki je star vsaj 18 let. Kdor je manj star ko 18 let, more veljavno to storiti le ustno pri sodišču ali notarju. Zaradi umobolnosti ali slaboumnosti delno preklicani, morejo le ustno delati oporoko in le pred sodiščem. Kdor je čisto brez razuma, ne more veljavne oporoke zapisati ali naročiti drugim, da jo zapišejo. Oporoko lahko shrani vsak zanesljiv človek. Kdor jo shrani pri sodišču ali notarju, mora plačati pristojbine.

Dr. G.

Vprašanje 67. Kateri zakoni veljajo za zaščito poljedelstvu koristnih ptic? (K. P. v T.)

Odgovor: Za Kranjsko velja zakon od 17. 6. 1870., dež. zakonik št. 20; Za Koroško zakon od 12. 4. 1908., dež. zakonik št. 10; za Štajersko zakon od 26. 7. 1909., dež. zakonik št. 58; za Prekmurje nam ni znano, bomo pa poizvedovali. Novejši zakoni so pripravljeni mednarodni pogodbi o varstvu ptic, starejši — iz l. 1870. od preje — pa še ne.

Dr. G.

Še k vprašanju št. 52. v štev. 6.—7. „Kmetovalca“, str. 75.

Na poziv uredništva, da se javijo pridelovalci topinambura, smo dobili sledeče odgovore: Uprava posestva Križniškega reda, Velika Nedelja, je kupila topinambur (laško repico) pri graščini Dornava pri Ptuj po 1 Din za kg. Drugo leto bo že seme prodajala; Filip Pogačnik, Dobrava pri Kropi, p. Podnart, ima laško repico po 1.50 Din za kg; Berčon Rudolf, Javorje, p. Šmartno pri Litiji, je ima še okoli 100 kg naprodaj; topinambur prideluje tudi uprava gradu Tolsti vrh, p. Št. Jernej na Dalenjskem; cena 2 Din za kg; tudi Rozman Alojz, Črna vas 177, p. Ljubljana, jo ima na razpolago. — Zopet dokaz, kako potrebna je semenska borza, Marsikaj že pridelujejo naši kmetovalci, marsikatero seme bi se doma dobilo, pa ne vemo eden za drugega.

S.

Vprašanje 68. Semenski krompir je imel letos dvojne klice, ene čisto tanke, druge pa debele (normalne). Sadili smo tudi krompir s tankimi klicami. Dočim je krompir z normalnimi klicami že tik pred površjem zemlje, krompir s tankimi klicami slabo klije ali pa sploh ne klije. Ali bo krompir z drobnimi klicami sploh roden ali ne? Ali bo krompir, ki še ne žene, sploh gnal ali ne? Ali bi bilo priporočljivo saditi zraven sajenega nov krompir? (H. K. v Sv. V. p. P.)

Odgovor: Krompir s tankimi klicami je letos splošen pojav v vseh krajih, kjer je vladala lani močna suša. Zaradi pomanjkanja vlage v zemlji se krompirjeva očesca niso mogla pravilno razviti in posledica tega je tanka klica, ki ni zmožna dati zdrave, krepke, jedrnat rastline. Krompir z drobnimi klicami bo zelo slabo roden, če bo sploh kaj z njim. Krompir, ki še ne žene, ne bo več gnal, ako je bila zemlja doslej dovolj vlažna, da je krompir sploh lahko odgnal. Vsekakor je treba krompir nanovo posaditi, toda le dober semenski krompir.

S.

Vprašanje 69. Nameravam dva orala njive, kjer so lani bile okopavine, izpremeniti v trajen travnik. Svet je raven, bolj suh kot vlažen, zemlja lahka ilovka. Katera travna semena naj vzamem, kje naj si jih nabavim, sploh kako naj pri tem postopam? (J. M. v K.)

Odgovor: Za 2 orala njive potrebujete, če je zemlja srednjetežka: 11.5 kg franc. pahovke, 0.85 kg zlatega ovsa, 12.20 kg pasje trave, 2.25 kg pasjega repa, 3.10 kg mačjega repa, 10 kg travniške bilnice, 6.10 kg rdeče bilnice, 3 kg travn. latovke, 3.75 kg črne detelje, 0.46 kg švedske detelje, 0.63 kg bele detelje in 1.30 kg navadne nokote. Najboljše in najcenejše seme dobite pri Kmet. družbi v Ljubljani. Kako se napravi stalen

travnik, najdete obširno opisano v knjigi: „Več dobre krme“, II. izdaja, založba Kmet. matice v Ljubljani. Cena Din 20.

S.

Vprašanje 70. Eden mi priporoča, da naj vino pretočim v prvem letu 3—4 krat, drugi pa samo dvakrat. Kdo ima prav? Kolikokrat se naj pretakajo vina v prvem letu? (K. S. iz S.)

Odgovor: Namen vsakokratnega pretakanja vina je, da ga ločimo od lahko gnijočih snovi, to je od drož in da mu posebno v prvem letu dovajamo zrak, ki pospešuje, da se iz njega hitreje izločijo snovi, ki ga kalijo in delajo nestanovitnega. Kolikrat naj pretočimo vino v prvem letu, to je kaj različno in zavisi predvsem od vrste in kakovosti vina, od letnika, od časovne uporabe in od okusa pivcev. Fina, kakovostna vina, pri katerih hočemo zorenje v prvem letu čim najbolj pospešiti, tako da bo mogoče začetkom tretjega ali mogoče že proti koncu drugega leta vino stočiti v buteljke, pretakamo v prvem letu vsaj štirikrat. Fina kakovostna vina, pri katerih hočemo istotako zorenje pospešiti, a jih prodajamo kot odprta (ne v buteljkah), pretakamo v prvem letu navadno trikrat. Lahka, plehka vina pa pretakamo v prvem letu le dvakrat; če bi jih večkrat pretakali, bi postala še bolj prazna in pusta. Mila, t. j. na kislini uboga ali ravno normalna vina, pretakamo v prvem letu večkrat kakor kislina, to je na kislini bogata vina, ki jih namenoma puščamo dalje časa na drožeh, da se s pomočjo drož in ob primerni višji kletni toplini more izvršiti takozvani naravni padec kislin. Ne docela povreta vina, oziroma vina, v katerih hočemo sladkor zadržati, ker pivci taka sladka vina morebiti želijo, bomo pretakali manj kakor vina, ki naj zgodaj dozori. Sploh pa vin, ki naj čim najdalje obdrže svojo mladost, svežost in prijetno rezkost, ne smemo s pretakanjem preveč mučiti. Slednjič se ravna pretakanje vina tudi po tem, če je vino zdravo ali ima kako napako ali celo bolezen.

T. V.

Vprašanje 71. Kako ozdravim vino, ki ima duh in okus po zatohlen in po plesnobi? (Fr. J. v L.)

Odgovor: Če dobi vino kak tuj duh ali okus, potem ta duh na različne načine lahko odpravimo. Najprej moramo vino pretočiti v drugo, dobro in snažno posodo in ga pri tem dobro zažveplati. Že prezračenje pri pretakanju in žveplanje povzroči, da slab duh vsaj deloma iz vina izpuhti. Drugo sredstvo je čiščenje vina. Večkratno bolj močno čiščenje z želatino ali mlekom ali s sirnino vzame vinu tuj duh ali okus, če ni še preveč razvit. Bolj močan duh, zlasti po plesnobi, se pa z navadnim čiščenjem ne da tako lahko odpraviti. Zato v takih primerih vzamemo eponit za čiščenje vina. Eponit se dobi pri Kmetijski družbi po 45 Din za kg. Je to očiščen ogljen prah. Če vinu primešamo ta ogljeni prah, mu vzame ves tuj in seveda deloma tudi fin vinski duh, ki se pa sčasoma, vsled ležanja, vinu zopet povrne. Eponit pa odzame vinu tudi barvo, zato moramo na ta način čiščenje in zdravljenje vino pozneje zrezati (zmešati) z bolj visokobarvnim vinom. Eponita vzamemo jako različne količine: pri zatohlen vinu 20—50, pri plesnivem 100—150 gramov na 1 hl. Najbolje je poskusiti najprej v malem, da doženemo, koliko praška je treba za odstranitev slabega duha. S poskusom ugotovljeno potrebno množino eponita odtehtajmo in najprej vmešajmo z nekaj vina v škafo v redko kašo. Potem to tekočino vlijmo v sod in z vsem vinom dobro premešajmo. Mešanje po 5 do 6 dni vsak dan vsaj enkrat ponovimo, sicer eponit ne učinkuje, ker se prehitro usede. V tem času potegne sredstvo tuj duh iz vina, nakar moramo ogljeni prah odstraniti. Eponit najbolj enostavno odstranimo iz vina s filtrom; če tega nimamo, pa s čiščenjem z želatino. Ko se vino učisti, ga pretočimo v drug, nekoliko zažveplan sod. Ker je vino po vsej tej manipulaciji nekoliko zmučeno, je dobro, da ga pomešamo z drugim dobrim vinom, da dobi bolj svež duh. Močno plesniva vina pa se ne dajo več popraviti.

F. V.

Vprašanje 72. Pri škropljenju proti peronospori vinske trte nimam vedno sreče. Kaj je temu vzrok? **Kolikokrat in kdaj je škropiti z bakreno-apneno brozgo proti peronospori trte in katere koncentracije je vzeti?** (S. H. v S.)

Odgovor: Kolikokrat je z bakreno-apneno brozgo škropiti trte proti peronospori, zavisi od trsne vrste, lege in podnebja. Pri nas običajno škropimo najmanj trikrat na leto, od maja do srede julija. Prvo in drugo škropljenje sta za zanesljivo varstvo trsa in grozdov posebno važna; zato jih ne obavimo samo pravočasno, temveč tudi prav skrbno. Prvič škropimo, čim kaže termometer nočno toplino nad 13°C, to je pri nas navadno zadnje dni maja, na vsak način pa preden prične trsje cveteti. Drugič takoj po cvetenju, tretjič kakih 14 dni za drugim škropljenjem, pozneje pa po potrebi. Za prvo škropljenje vzemimo 1 kg galice na 100 litrov vode, za drugo in tretje škropljenje pa 1½ kg. V mokrih letih vzemimo galico za pol kg močnejšo. Nekateri z ozirom na sedaj sicer najbolj potrebno štednjo priporočajo za vsa škropljenja vzeti samo po 1 kg galice na 100 litrov vode, vendar pa tega, po dosedanjih izkušnjah, na splošno ne upamo podčrtati. Neugašenega apna vzemimo ravno toliko, ugašenega pa malo več, to je eno četrtino do polovico več kot galice, torej na vsak kg galice 1¼—1½ kg mastnega, ugašenega apna. Apno ima namen, da odvzame galici kislino in jo dela teže raztopljivo, da je dež prehitro ne odpere. Če vzamemo premalo apna, opali galica trto, ako pa preveč, učinkuje slabše in trto preveč obsenči. Za preizkušanje pravilno napravljene mešanice, se poslužimo raznih preizkusnih papirjev. Ako beli fenolftaleinov papir, v zmes pomočen, pordeči, ali če rdeči lakmusov papir pomodri, je apna zadosti, drugače ga še nekoliko dodajmo. Škropimo trte prav na fino, tako da škropivo od listov ne kaplja in ne odteka. Kolikor mogoče poškopimo listje tudi po spodnjih straneh. Vsakokrat temeljito poškopimo tudi trtni zarod ali grozdje. Pred vsakim škropljenjem trte povežimo in otrebimo.

F. V.

Vprašanje 73. Moje belo vino, ki ni več sladko, se mi nikakor noče učistiti, čeravno sem ga čistil z želatino, taninom, z jajčjim beljakom in celo z mlekom. **Kako se učisti vino?** (F. O. v D.)

Odgovor: Poskusili ste s tem vinom že dosti, celo preveč. Čiščenje trdovratnih vin je vedno poskusiti v malem, t. j. z enim litrom. Ker niste poslali vzorca vina, Vam ne moremo točnega svetovati. Najzanesljivejši pripomoček za tako vino je filtriranje, da izloči iz njega vsaj glavne, kalnost povzročajoče snovi. Potem šele ga čistimo z drugimi čistili, ako se po filtraciji zopet prične kaliti. Najbrže bo vsebovalo to vino precej železnih snovi. V tem primeru se poslužimo kalijevega ferocijanida. Ker je pa to sredstvo zelo strupeno in ga morate le toliko dodati, da se iz tekočine ves izloči, morate vzorec vina predložiti bližnji poskusni in kontrolni postaji (za Vas najboljše in najceneje v Zagrebu), ki Vam bo točno določila, koliko ga smete dodati, da dosežete zanesljiv in zdravju neškodljiv uspeh.

Gč.

Vprašanje 74. Bil sem mnogo let v tujini in videl marsikaj, zato ne verjamem vsega, kar mi pravijo sosedi o škropljenju in žveplanju trt. **Ali je škropljenje z modro galico in žveplanje trt res potrebno in kdaj se mora to izvršiti?** (R. D. v S.)

Odgovor: Vidi se, da ste bili res mnogo let v tujini, in sicer gotovo v nevinorodnem kraju, da stavite še sedaj tako vprašanje. Ne vemo sicer kaj Vam sosedi svetujejo, poudarjamo le, da je oboje neobhodno potrebno, če hočete ohraniti trtje in grozdje zdravo. Škropite z modro galico in apnom (1 kg galice in 1—1½ kg gašenega apna na 100 litrov vode) prvič v drugi polovici maja, v drugič pa čez 2—3 tedne, vsekakor pa takoj po cvetju. Tej tekočini lahko dodaste 50—100 g solbarja proti grozdnim plesnobi, ali pa žveplajte pred in takoj

po cvetju v prav lepem vremenu. Uspešno sredstvo je tudi žveplovo-apnena brozga trdke Jurca v Ptuj. **Gč.**

Vprašanje 75. Imam kravo, ki ima dnevno komaj 2 litra mleka; to je pa tako gosto, da ga je težko molsti. Poleg tega je mleko žarkega okusa. Gosto mleko imajo pa tudi druge krave v mojem hlevu. **Zakaj je mleko izpod krave gosto?** (G. I. v Sv. A.)

Odgovor: Če je mleka razen tega še rumenkaste barve, je najbolj verjetno, da so vse krave bolne na nalezljivem volčiču vimena. Tako označujemo dolgotrajno bolezen vimena, ki pričinja z opisanimi znaki in ki jo povzročajo takozvani streptokoki, t. j. v verižico nanizane krogličaste glivice. Te pridejo v vime po seskih, povzročijo opisane izpremembe na mleku, ne da bi bilo na vimenu samem opaziti drugih bolezenskih znakov, kakor tega, da daje čim dalje manj mleka in končno čisto usahne. Bolezen zdravimo z mrzlimi obkladki ali s kopanjem v mrzli vodi, ki ga izvedemo petkrat dnevno po 5 minut z mrzlo studenčnico; pred kopanjem pa vime temeljito izmolzemo. Če traja bolezen dalj časa, je ozdravljenje težje in ga lahko poskušamo z vbrizgavanjem zdravil v vime, ki ga pa more izvesti le večš živinozdravnik. Ker je bolezen nalezljiva, je treba tudi hlev temeljito razkužiti.

Dr. V.

Vprašanje 76. V najemu imam ribolov in veliko množino malih rib (belic). Ali bi lahko te belice posušil ter jih zmlel, iz česar bi dobil ribjo moko za krmo svinjam? **Kakšno hranilno vrednost imajo te ribe?** (A. S. v H.)

Odgovor: Drobnim ribam belicam je potrebno odstraniti ves drob, nato jih nanizati na vrvice in jih sušiti dobro na soncu. Tako osušene ribe se zmlejejo v moko. Ker pa je to delo precej zamudno, bi bilo mogoče bolje, da pokrmite drobne ribe kar sveže svinjam, ker je način sušenja pri ribah precej zamuden in je dvomljivo, če se bo izplačalo. Sveže ribe belice vsebujejo pribl. 79.5% vode, 18.5% dušičnatih spojin, 0.7% masti in 1.3% pepela.

Ing. J.

Vprašanje 77. Imam dosti krompirja ter bi ga rad krmil plemenskim ribam — krapom in ščukam — in istotako celo koruzo. **Kakšno hranilno vrednost imata za ribe krompir in koruza?** (A. S. v H.)

Odgovor: Krompir in koruzo lahko uporabimo za krmo krapom. Za 1 kg ribjega mesa moramo pokrmiti približno 15 kg krompirja, odnosno 4—5 kg koruze. Pri intenzivnem krmljenju s krompirjem in koruzo se krapji zelo omaste in vsled tega to krmo uporabljamo le za ribe, ki so namenjene konsumu. Ribje, namenjene za razplod, je pa bolje pustiti pri sami naravni hrani (krmi), ker nabrana maščoba ovira normalni razvoj spolnih produktov. Ščuke pa rastlinske hrane ne bodo sprejemale, ker spadajo med grabežljivce, ki se hranijo večinoma le z manjšimi ribami. Če imate ščuke v ribniku, bi Vam priporočali, da spustite vanj male belice, ki jih imate na razpolago.

Ing. J.

Vprašanje 78. V drvarnici, kjer imam več drugih stvari, imam tudi kure. Zaradi odpadkov kokoši, so se pa zaredile boljše, ki jih nikakor ne morem odpraviti. **Kako naj zatrem boljše, ki silno nadlegujejo kokoši?** (F. K. iz R.)

Odgovor: Iz vprašanja posnemamo, da se Vašim kuram silno slabo godi pri hiši. Niti primerne kurnice, kjer bi lahko spale v miru, jim ne privoščite. Žal, da tem koristnim živalcam pri nas še v mnogih krajih ne posvečajo potrebne pozornosti in oskrbovanja kakor zaslužijo. Ker imate drvarnico in mogoče drugo staro ropotijo ter kokoši na enem prostoru, gotovo ne more biti govora, da bi nadležnih uši pri kokoših mogli zatreti. Skrajni čas je, da pripravite tudi za kokoši prostor, ki bo dovolj svetel in ki se ga bo dalo lahko imeti v redu. Dosedanji prostor pa izpraznite ob lepem vremenu, ga temeljito osnažite, po možnosti prebelite in spravite vse v red. Kokošim pa nudite možnost, da se bodo lahko kopale v pesku, ki bo pomešan s pepelom. Za kure je namreč to kopanje

tako potrebno, kakor za ljudi umivanje in kopanje. Dobro je, če posamezne živali naštopate s saharlinom ali praškom zoper mrčes od časa do časa, ki ga dobite v vsaki drogeriji. Fr. K.

Vprašanje 79. S čim naj odpravim uši v repu in grivi pri konju? (A. P. S.)

Odgovor: Za uši v repu in grivi ni drugih sredstev kakor za uši po drugih delih telesa. Najenostavnejša je uporaba sive masti iz živega srebra, ki jo v množini lešnika do oreha razmažemo na prizadetem mestu. Zelo učinkovit je tudi petrolej bodisi čist, ki ga pa smemo le previdno, narahlo in v manjši množini vtreti v grivo, bodisi pomešanega s svinjsko mastjo in lanenim oljem ali pa z mlekom. Izdatne so tudi kopeli z 2 do 3% saneolinovo raztopino ali pa mešanica, ki obstoji iz enega dela saneolina (domač preparat!) in petih delov razredčenega špirta ali pa izpiranje z razredčenim tobacnim izvlečkom. Zaradi lažje uporabe navedenih sredstev, bi bilo najbolje grivo ostriči, ker ta najbolj ovira temeljito delo, dočim žima v repu ni toliko napoti. Obenem je priporočljivo čistilno orodje izpirati v vroči vodi in zdravljenje po preteku 8—10 dni ponoviti, da se uničijo tudi oni zajedalci, ki so se medtem morda izlegli iz nepokončanih jajčec.

Dr. V.

Družbene zadeve in razno.

Uradne vesti.

VABILA

k letnim zborom podružnic Kmetijske družbe v Ljubljani, r. z. z. o. z.

Opozorilo: Volitev odbora se lahko izvrši po § 1. in 6. „Pravilnika podružnic Kmetijske družbe“, ako je pristopilo do tedaj vsaj 20 članov, ki so vplačali deleže in podpisali pristopnice. Na podpisovanje pristopnic posebno opozarjamo vsa načelstva podružnic, ker je družba prejela mnogo deležev brez podpisanih pristopnic. — Podružnični (občni) zbori morajo biti vsaj 8 dni pred njih vršitvijo objavljeni v družbenem glasilu „Kmetovalcu“. Prihodnja številka izide 15. junija t. l. in vsled tega se zamorejo isti vršiti najprej 23. junija, da so potem vsi na zborovanjih sprejeti sklepi veljavni. Člane opozarjamo posebno na §§ 6., 12., 13. in 14. družbenih pravil.

Spored:

1. Čitanje pravilnika, zlasti § 2., 3., 6., 7., 8., 9. in 10.
2. Slučajnosti.

Na praznik, 25. maja 1933.:

Dramlje, po prvi sv. maši v stari šoli; **Gorenja vas nad Škofjo Loko**, ob 15. uri pri načelniku. **Gorenja vas, 27; Lesce-Bled**, po drugi sv. maši v šoli; **Naklo**, ob 15. uri v šoli; **Negova**, ob 1/8 uri pri g. Jankotu Bezjaku; **Sodražica**, po prvi sv. maši v šoli; **Vransko**, ob 8. uri v gostilni Križnik;

v nedeljo, 28. maja 1933.:

Begunje pri Lescah, po prvi sv. maši v šoli; **Braslovče**, po prvi sv. maši v šoli; **Gradac**, ob 15. uri v občinski pisarni; **Duplje**, ob 1/16 uri pri načelniku v Zgor. Dupljah; **Koroška Bela**, ob 8. uri v stari šoli; **Kostrivnica-Podplat**, ob 9. uri v občinski hiši; **Mošnje**, po rani sv. maši v občinski hiši; **Prevoje**, po prvi sv. maši v šoli; **Sv. Križ nad Mariborom**, ob 11. uri v šoli; **Senčur pri Kranju**, ob 15. uri pri načelniku, štev. 138; **Šmartno ob Savi**, ob 10. uri v gostilni Keber.

Sv. Križ pri Trzinu, v ponedeljek, 29. maja 1933, ob 16. uri v gostilni Zaplotnik; **Prekopa**, v nedeljo, 4. junija 1933, ob 16. uri v Gasilnem domu; **Podbrezje**, na binkoštni ponedeljek, 5. junija 1933, ob 15. uri v stari šoli; **Adlešiči**, na binkoštni ponedeljek, 5. junija 1933, ob 11. uri v gostilni Grabrijan; **Tržič-Sv. Ana**, v nedeljo, 11. junija 1933, po osmi sv. maši pri Petarju v Trzinu.

Družbene vesti.

Kmetijska družba v Ljubljani opozarja vse svoje dopisovalce, da odslej dalje ne bo več sprejemala nefrankiranih in premalo frankiranih pisem, za kar mora plačati občutno kazen, ampak jih bo kratkomalo zavrnila! Obenem prosimo sreska načelstva, županstva itd., da ne pošiljajo svojih dopisov na Kmetijsko družbo s pripombo „službeno, poština prosto“, ker se tudi za take dopise zaračunava poština.

Kazalo „Kmetovalca“ za l. 1932. Kdor hrani list in želi kazalo, naj to sporoči po dopisnici Kmetijski družbi v Ljubljani.

Kmetijsko-gospodarska vprašanja in odgovori. Na vsa kmetijsko-gospodarska vprašanja odgovarja družba pismenim potom svojim članom in naročnikom „Kmetovalca“, ki so podpisani s polnim imenom, če so pismu priloženi 3 Din (v znamkah) za odgovor. Vprašanja brez podpisov in navedbe natančnega naslova se vržejo v koš. — Odgovori na vprašanja, ki so splošno poučni, se objavijo v „Kmetovalcu“.

Kmetijske novice.

Potujoča kmetijska razstava in šola.

Dne 22. t. m. je imel svojo 3. sejo banovinski odbor potujoče kmetijske razstave in šole v prostorih Kmetijske družbe. Seji je prisostvoval odposlanec Izvršnega odbora v Beogradu g. inž. Tarasov, tajnik tega odbora. Na seji se je razpravljalo o ureditvi in prilagoditvi našim razmeram potujoče kmetijske razstave in šole, ki pride v Ljubljano dne 1. junija t. l. Iz Ljubljane krene „modri vlak“ na 53-dnevno turnejo po vsej banovini. Na turneji obišče vse glavne postaje Dravske banovine, ki so obenem središča z močnim podeželskim zaledjem. Ustavila se bo na 52 postajah. Po deželi se snujejo v vseh krajih, kjer se bo razstava ustavila, krajevni odbori.

Pri ureditvi razstave sodelujejo: Kmetijska družba, Sadjarsko in vrtnarsko društvo, Vinarsko društvo, Sekcija šumarskega društva, Higijenski zavod, Zavod za žensko domačo obrt, Zveza slovenskih zadrug, Čebelarstvo društvo, Perutninarski odsek pri Kmetijski družbi, „Živalica“ in banska uprava.

Vozni red „modrega vlaka“ je že stalno določen, in sicer: Ljubljana 1. in 2. VI., Škofja Loka 3. VI., Kranj 4. VI., Tržič 5. VI., Lesce-Bled 6. VI., Jesenice 7. VI., Kranjska gora 8. VI., Bistrica-Bohinjsko jezero 9. VI., Vrhnika 10. VI., Logatec 11. VI., Rakek 12. VI., Grosuplje 13. VI., Dobropolje 14. VI., Velike Lašče 15. VI., Ribnica 16. VI., Kočevje 17. VI., Višnja gora 18. VI., Trebnje na Dolenjskem 19. VI., Mokronog-Bistrica 20. VI., Novo mesto 21. VI., Črnomelj 22. VI., Metlika 23. VI., Brežice 24. VI., Videm-Krško 25. VI., Sevnica 26. VI., Laško 27. VI., Celje 28. VI., Sv. Jurij 29. VI., Rogaška Slatina in Šmarje 30. VI., Poljčane 1. VII., Pragersko 2. VII., Ptuj 3. VII., Ormož 4. VII., Središče 5. VII., Dolnja Lendava 6. VII., Ivanjke 7. VII., Ljutomer 8. VII., Slatina-Radenci 9. VII., Gornja Radgona 10. VII., Murska Sobota 11. VII., Hodoš 12. VII., Maribor 13. VII., Ruše 14. VII., Vuhred-Marenberg 15. VII., Dravograd-Meža 16. VII., Prevalje 17. VII., Slovenjgradec 18. VII., Šoštanj-Topolšica 19. VII., Šmartno ob Paki 20. VII., Litija 21. VII., Domžale 22. VII. in Kamnik 23. VII.

Razstavo bosta spremljala poleg stalnega direktorja še po dva strokovna predavatelja, v vsakem vagonu bo pa poseben tolmač. Razen tega bodo spremljali razstavo na svojem teritoriju pristojni sreski kmetijski referent, sreski gozdarski referent, sreski higijenski referent in sreski živinozdravnik.

Zvečer se bodo predvajali filmi in prirejala se bodo strokovna predavanja.

Razstava bo obsegala vse panoge kmetijskega gospodarstva, higijensko in veterinarsko razstavo.

Iz pisarne banovinskega odbora potujoče kmetijske razstave in šole v Ljubljani.

Vodice. Sporazumno s kmetijsko podružnico je bilo dne 30. aprila ob zaključku kmetijsko-nadaljevalne šole prirejeno filmsko predavanje o kmetijstvu. Na tem mestu se najlepše zahvaljujemo Kmetijski družbi v Ljubljani, katera je poskrbela za predavanje. Enako se zahvaljujemo g. ravnatelju Pučniku iz Zagreba in g. tajniku Kafolu, kateri je tolmačil film. Da je bilo predavanje potrebno, je pokazala obilna udeležba. Želimo le, da bi se taki filmi še večkrat ponovili, ker z njimi se budi kmetovalca k smotrenemu obdelovanju zemlje.

Minister trgovine in industrije je izdal odlok, da se mednarodnemu vzorčnemu velesejmu, ki se bo vršil od 3. do 12. junija t. l. v Ljubljani, prizna čisto gospodarski značaj. Na podlagi odloka istega ministra se smatra XIII. Ljubljanski velesejm kot službeno priznana razstava v zmislu § 94. Pravilnika za izvrševanje zakona o zaščiti industrijske svojine od 1. maja 1928. Po tem so še nepatentirani predmeti industrijske svojine, razstavljeni na tem velesejmu, zavarovani s pravico prvenstva od dneva razstavljanja.

Kmetijsko-šolski vestnik.

Enodnevni tečaj o pokončevanju škodljivcev in boleznih vinske trte in o poletnih delih v vinogradu se vrši v soboto, 20. maja t. l. na banovinski vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Pouk je teoretičen in praktičen ter traja od 8.—12. in od 14.—18. ure.

Na banovinski mlekarški šoli v Škojli Loki se otvori novo šolsko leto 1. septembra 1933. Sprejemni pogoji so: Dvoletna praksa v mlekarških obratih ali pa dovršena nižja kmetijska šola. Pouk traja eno šolsko leto (10 mesecev). — Popolna oskrba na zavodu znaša 500 Din na mesec, šolnina pa 100 Din mesečno. Prosilci iz Dravske banovine so oproščeni šolnine. — Prošnje za obiskovanje mlekarške šole v prihodnjem šolskem letu je vložiti na ravnateljstvo zavoda nepreklicno do 31. julija 1933. Podrobnejša pojasnila daje zanimancem ravnateljstvo.

Kmetijska šola na Grmu je 1. aprila t. l. zaključila II. zimski tečaj, katerega je obsolviralo 16 učencev. Z odliko so dovršili šolo: Rojc Edvard iz Hudega, p. Radomlje, Alojzij Dežman iz Lancovega pri Radovljici, Ivan Kovič iz Kresnic in Pečnik Ivan iz Bistrice pri Pliberku na Koroškem. Sedem učencev je izdelalo s prav dobrim in pet učencev z dobrim

uspehom. Tudi v celoletni šoli se je polletje zaključilo, v katerem je prvenstvo odnesel učenec Jonko. Po zahvalni sv. maši je imel ravnatelj zavoda g. ing. Ivo Zupanič na učence poslovilni nagovor, nakar se je zahvalil učenec Avgust Pogljajen iz Vel. Riglja pri Toplicah. Svojemu razredniku, g. profesorju Francu Malasku, so absolventi izročili spominsko sliko s primernim poklonilom. Po skupnem kosilu so se učenci odpeljali na strokovno potovanje v Dalmacijo in na Hrvaško, kamor jih je spremljal g. profesor Malasek. Ekskurzijo je gmotno podprla kralj. banska uprava Dravske banovine, sreski kmetijski odbor novomeški in ravnateljstvo zavoda, za kar se jim iskreno zahvaljujemo. Utisi, dobljeni na potovanju, ostanejo učencem neizbrisni in povečajo njihovo ljubezen do države in ožje domovine, katere zemljo začno z veseljem obdelovati. Po povratku s potovanja dne 6. aprila so se vrnili na svoje domove.

Od 3.—8. aprila t. l. se je vršil prvi banovinski tečaj za travniške pomočnike na kmetijski šoli v Sv. Juriju ob j. ž. Na tečaj je bilo pozvanih 25, iz vsakega sreza po en napreden gospodar. Prišlo jih je 20. Ves teden so poslušali predavanja o travništvu, o umetnem travništvu, o pridelovanju travnih semen, o porabi krme, o melioracijah travnikov itd. Razen tega so tečajniki zasejali umetni travnik in številne gredice za pridelovanje travnega semena; videli so pri delu razne stroje za oskrbovanje travnikov in orodje za čiščenje travnikov plevela. S travnim semenjem so se temeljito spoznali. Tudi o načinu pospeševanja pridelovanja krme po kr. banski upravi so bili temeljito poučeni. Koncem maja pridejo vsi tečajniki še enkrat na šolo, da se spoznajo s travniki in travami na vrhuncu njihovega razvoja. Poučevali so gg.: ravnatelj ing. Petkovšek, prof. ing. Kropivšek in prof. ing. Sadar, ban. kmet. referent.

VNOVČEVALEC

Kaj nam je potrebno?

G. Gomišček.

Potrebno nam je predvsem pravilno usmerjene produkcije in pravilnega ravnanja z blagom, dalje velika množina enotnega blaga in slednjič propaganda za naše izdelke na zunanjem trgu. Ni res, da se dobro blago samo hvali in da se samo prodaja. Res pa je, da ljudje kupujejo samo ono blago, o katerem mnogo slišijo in o katerem se govori. Američani so n. pr. ustvarili ogromne sadovnjake samo na podlagi reklame in tirolsko sadje ni ravno najboljše, pa vendar uživa sloves. Tirolci so izrabili reklamo še prej kot Američani, sicer v manjšem obsegu, toda še danes so njih pridelki cenjeni. Enako je s sirom in z maslom ter z drugimi predmeti.

Propagande pa ne more delati kmet sam, ampak tu morajo drugi priti na pomoč, kakor država, banovina, zadruga in druge javne ustanove. Ne pomaga pa vsa propaganda, ako ne nudimo kupcem nekaj, kar je res dobrega in lepega. To je pa naloga kmeta, da pridelava tako blago, kakršno je potrebno za trg. Sedaj je čas razmišljanja in posvetovanja, kaj in kako delajmo, sejmo in sadimo, da bo uspeh čim večji in dobiček čim močnejši. Važno je pa tudi, koliko pridelamo in v kakšnih množinah lahko blago nudimo na trgu. Za trgovca je važno, da dobi večje množine enakega blaga in da ve v primeru potrebe, kje se to blago dobi. Ako hočemo izboljšati naš položaj na trgu, se moramo brezpogojno ravnati po

njem. Tu ne pomaga nobena stvar in še tako močna zaščita. Trg je oni, ki ukazuje in mi se moramo ravnati po njem. Velike važnosti pri prodaji je pa poštenje poedincev - prodajalcev kakor kupcev. Ako prodajalec, preden odda svojo govejo živino kupcu, isto prej dobro napoji in nasiti, samo da bi več tehtala, je že storil napako, ki se kaj hitro maščuje. Kupec dobro ve za vse take navade in se po njih ravna. On pride na svoj račun, a kmet je navadno prikrajšan v tej ali oni obliki. Če ne takoj, pa ob prvi priliki. To je nekaj, kar je že marsikateremu dosti škodovalo.

Sedaj je čas razmišljanja in posvetovanja, ker ob setvi bo prepozno in ob žetvi še slabše. Trg hoče samo dobro in negovano blago, in to blago se tudi še danes dobro plača.

Proti zadružništvu.

V zadnjem času se je po vsem svetu začela borba proti zadružništvu. Vzroka te borbe je težko najti. Nekateri se izgovarjajo s tem, da zadružništvo neupravičeno posega v gospodarstvo narodov, drugi so pa proti temu, da zadruga uživajo povsod razne prednosti. V resnici je pa to boj kapitalističnega gospodarstva sedanje dobe proti porajajoči se novi gospodarski uredbi na podlagi zadružništva.

Svetovni kapitalizem se je izživel in se danes bori za nadvlado in za ohranitev svojega položaja. Najhujši sovražnik kapitalizma je pač zadružni-

štvo. Boj proti zadrugam je mednarodno organiziran in se vrši po dobro premišljenem načrtu. Vendar vse kaže, da ta boj ne bo uspel. Od kapitalizma izmzgana masa se vedno bolj zaveda, da je zanjo gospodarska in socialna rešitev samo v zadrugno urejenem gospodarstvu. Zadruga je za nas vera bodočnosti, to je ona vera, ki nam daje upanje in nas podžiga v delo do zmage. Ta zmaga pa mora priti čim se bosta kmet in delavec zavedala, da je v zadrugi moč in rešitev. Pozivamo naše kmete naj se trdno oklenejo svojih zadrug in naj branijo idejo zadruga, ker v tem je naša moč.

G.

Gospodarske vesti.

Nekaj opozoril. Opozarjamo naše kmete, posebno v onih krajih, kjer veljajo za letovišča in izletniške točke, naj bodo napram posetnikom skrajno vljudni in ljubezni ter postrežljivi in ne pretirani v cenah. Tujski promet je ravno sedaj v teh težkih časih, ko je kmetu tako težko priti do denarja, važna panoga v našem gospodarstvu. Kmetje v drugih državah, kjer je tujski promet bolj razvit, nego pri nas, so si že davno prisvojili način, kako občeovati z ljudmi, da se jih naveže nase, oziroma na kraj. Kraji, ki veljajo kot izletna izhodišča ali celo letovišča, lahko dokaj zaslužijo z izletniki. Samo potrebno jim je nuditi res nekaj, kar odgovarja v ceni. Predvsem pa naj naše vrle kmetijske gospodinje polagajo veliko važnost na snago in tudi na postrežbo tujcev.

Koliko vina smo pridelali v letu 1932. Kmetijsko ministrstvo je izdalo poročilo o pridelku vina v l. 1932. Glasom teh podatkov, smo v naši državi pridelali 4.287.138 hl vina. Površina vseh vinogradov znaša 209.403 ha. Na posamezne banovine odpade: Vrbaska 6.408 hl, Drinska 30.160, Zetska 113.557, Vardarska 182.673, Dravska 559.133, Moravska 560.502, Primorska 668.290, Donavska 971.706, Savska 1.294.708 hl.

Uvoz v Anglijo. S 1. majem je bil objavljen sporazum med našo državo in Anglijo, na podlagi katerega je doseženo, da se bo naš izvoz lahko nemoteno vršil med obema državama. Za izvoz pridejo v poštev predvsem razne rude in poljski pridelki.

Zaradi brezposodbenega stanja med našo državo in Nemčijo najbolj trpi naše perutninarstvo. Izvozili smo jako velike množine jajc in perutnine v Nemčijo. Zato so cene jajc v naši državi neverjetno padle. Od meseca februarja pa do danes je naš izvoz v to državo zaostal za 50%. Da se temu odpomore in da se presežek naših jajc proda, se država trudi, da proda čim več blaga na avstrijskem, češkoslovaškem in italijanskem trgu.

Kaj bo s hmeljem? Letošnja kupčija s hmeljem bo živahna in prepričani smo, da se bodo naši hmeljarji po dolgih letih hmeljske krize zopet malo oddahnili. Cene hmelju bodo dovoljne in že danes vlada veliko zanimanje. Edino, kar plaši naše hmeljarje, je vprašanje denarja, ki ga ni v obtoku in to bo glavna ovira dobrega razvoja. Dobro bi bilo, da se merodajni faktorji zavzamejo za kratkoročne kredite hmeljarjem in jim tako opomorejo do rednega poslovanja.

Kakšni so izgledi za zadrugni izvoz živine. Kakor kažejo rezultati Središnje selekcijske zadruga v Zagrebu, so dani vsi pogoji za uspešen izvoz živine. Zadruga je odprodala več vagonov blaga v Avstrijo in Italijo. Za novo poslovno leto si obetajo mnogo več in bodo svoj delokrog polagoma razširili. Ti uspehi nam dokazujejo, da bo treba tudi pri nas intenzivneje poseči v to vprašanje, posebno še sedaj, ko je glavni Zadrugni savez v Beogradu osnoval svojo živinorejsko sekcijo, ki bo skrbela, da bodo zadruga pri nadaljnjem izvozu živine dobivale več izvoznice. Dosedanja praksa ni bila naklonjena zadrugnemu izvozu.

Kakšni so izgledi za izvoz jajc. Na svetovnem trgu še vedno vlada nekaj zastoj v kupčiji z jajci in perutnino. Vzrok

temu zastoj so razne omejitve, ki so jih izdale posamezne države z namenom, da dvignejo lastno produkcijo. Za nekaj časa skoraj ni misliti, da bi se razmere izpremenile. Edini izhod, da bi se vsaj deloma omilila kriza v perutninarstvu, bi bil ta, začeti doma močno propagando za konsum jajc. Amerika in Češkoslovaška so na tem polju že marsikaj storili. Isto pot hodi Nemčija. Tudi pri nas bi uspeh ne izostal.

Jesenski podleseki, in sicer semenske glavice (plod), kupuje Jugofarmacija, d. d. Zagreb, Jukićeva ul. 12. Plačuje sveže plodove, ki vsebujejo seme, po 1 Din za kg. Priporočamo nabiranje!

Razno s tujih trgov.

Zagreb. V začetku tega meseca je bil dognan živine na zagrebski trg precej velik. Cene so se razmeroma ustalile. Povpraševanje po živini je v glavnem za domačo uporabo. Za izvoz v tujino se ni kupovalo. Predvsem se je kupovalo konje za poljedelska dela in prasiče za klanje. Cene so bile sledeče: biki 3.25—4.25; krave v mesarske namene 3—3.25, krave klobasarice 2.25—2.50, voli I. 4.50—4.75, voli II. 3.50—4, teleta 4.25—5.50 Din.

Karlovac. Karlovški živinski sejm je bil jako dobro obiskan. Prodalo se je mnogo blaga za tujino in za domači trg. Cene so nepričakovano porastle in to posebno svinjam. Voli 3—5, krave v mesarske namene 2—4.50, teleta 200 do 300 Din za komad. Večinoma živine je bilo kupljeno za tujino: za Italijo, Madžarsko in Avstrijo. Za domači trg je šlo mnogo blaga v Slovenijo, Dalmacijo in Hrvatsko Primorje.

Perutnina. Karlovac. Ponudba je stalno večja in so tudi cene nekaj porastle. Prodaja se večinoma za izvoz.

Krma. Zagreb. Detelja 55—60, otava 50—60, seno 50 do 55, slama za krmo 40—50 Din.

Tržne cene.

Tržne cene so označene tako, kakor veljajo na trgu ali na sejmi v Ljubljani in Mariboru pri nadrobni prodaji in so posnete po tržnih poročilih teh mest. Cene na deželi in pri kupčiji na debelo so nižje.

Cene so v dinarjih.		Ljubljana		Maribor	
Zltni in drugi pridelki	pšenica	1 q	250— do 265—	200— do 250—	
	ječmen	1 ..	175— do 185—	130— do 225—	
	ovs	1 ..	175— do 190—	120— do 200—	
	proso	1 ..	170— do 185—	175— do 250—	
	koruza (nova, sušena)	1 ..	160— do 210—	120— do 300—	
	ajda	1 ..	115— do 130—	90— do 200—	
	fižol, ribničan	1 ..	210— do 225—	130— do 200—	
	fižol, prepeličar	1 ..	220— do 275—	175— do 400—	
	krompir	1 ..	— do 300—	— do —	
	—	1 ..	0.50 do 0.75	75— do 125—	
Seno in slama	sladko seno	1 ..	— do 70—	75— do 80—	
	kislo seno	1 ..	— do 60—	45— do 50—	
	slama	1 ..	60— do 70—	— do 45—	
Goveja živina	Vol I. žive teže 1 kg		4.50 do 5.25	4— do 5.45	
	II. " " 1 ..		3.50 do 4.50	3— do 3.50	
	III. " " 1 ..		3— do 3.50	— do —	
	Krave debele " " 1 ..		3— do 4.50	2.75 do 5.25	
	Krave, klobasarice " " 1 ..		2— do 3—	1.50 do 2—	
Teleta	Teleta žive teže 1 kg		4— do 5—	4— do 5—	
	(Prigon v Lj. 131, Mar. 450 glav)				
Prasici	6—12 tednov stari kom.		180— do 225—	180— do 230—	
	3—4 mesece stari " "		— do —	230— do 350—	
	5—7 mesecev stari " "		— do —	450— do 550—	
	debel žive teže 1 kg		— do —	7.50 do 8—	
	debel mrtve 1 ..		— do —	10.50 do 12—	
Perut-	— (Prigon v Lj. 400, v Mar. 113 glav)				
	—				
Mleko, jajca, maslo, sir	spičanec kom.		15— do 20—	25— do 30—	
	kokoš " "		20— do —	20— do 30—	
Mleko, jajca, maslo, sir	mleko 1 lit.		2— do 2.50	2— do 2.50	
	smetana 1 ..		— do —	10— do 12—	
	čajno maslo 1 kg		28— do 32—	28— do 36—	
	svrno maslo 1 ..		22— do 24—	24— do 26—	
	polimentalski sir 1 ..		16— do 24—	20— do 35—	
	sirček 1 ..		5— do 6—	6— do 8—	
Kari-	lajce par		0.50 do 0.60	0.50 do 0.75	
	—				
Kari-	trda drva 1 m ³		— do 115—	90— do 120—	
	mehka drva 1 ..		70— do 80—	60— do 90—	

Za uredništvo odgovarja: Fr. Kafol. — Izdajatelj za Kmetijsko družbo: Oton Detela. — Tisk J. Blasnika nasl. Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani. — Odgovoren L. Mikuš,

Neploidnost in zvrženje.

„... preko 300 krav zdravljenih z Bissulinom, vse z dobrim uspehom, po uporabi Bissulina so vse krave pravilno teletile. Veter. Dr. S., Berl. tierärztl. Wochr. 24. Jahrg. Nr. 16.

Odvračevalno postopanje: 4 svečice za eno žival. Najmanjši tvorniški omot 25 svečic. Nepokvarljivo, brez duha, nedražljivo.

Bissulin se izdaja samo na živinozdravniški predpis. H. Trommsdorff Chem. Fabrik Aachen.

Zastopnik: „LYKOS“, Mr. K. Vouk, Zagreb, Jurjevska ul. 8. Telefon 28-81. Vprašajte veterinarja.

Že v zimskih in pomladanskih dneh moramo zatirati sadne zajedavce z

ARBORIN-om,

če hočemo imeti lepo in zdravo sadje.

Arborin izdeluje

„CHEMOTECHNA“, družba z o. z.
LJUBLJANA, MESTNI TRG 10

(na dvorišču veletrgovine A. & E. Skaberne.)

POZOR! FILTER Nov nabavni vir KOTLE
za vino za žganjekuho

Do danes Vam je bilo nemogoče si nabaviti moderni FILTER za VINO ker so pribajali le iz inozemstva ter so bili zelo dragi. Danes pa si ga lahko nabavi vsak gostilničar, vinogradnik in dr. po zelo nizki ceni pri naši domači tvrdki, kjer dobite tudi vseh vrst kotle, naprimer za žganjekuho, pranje in brzoparilnike bakrene in pocinkane za kuhanje krme; ter vse ostale kovinske predmete. Sprejemamo popravila spadajoča v našo stroko. — Zahtevajte brezplačno ilustrirani cenik.

Se priporočamo:

KOTLARKA dr. z o. z.

Ljubljana

Rimska o. 2.

Gregorčičeva ul. 5.

Tri montafonske bike

16 mesecev stare, vzrejene na paši. Povprečna letna molža 1932 = 5801 kg mleka ima za oddati: Graščina Neukloster, pošta: Sv. Peter v Sav. dol. 79

Važno za osnovne in kmetijske šole!

Kmetijska družba v Ljubljani je založila 6 stenskih slik od trav, detelj in raznih krmskih rastlin v velikosti 70 x 50 cm s primernim obešalom in okvirjem.

Slike so umetniško izdelane po naravi v barvah in služijo kot izborna učila za spoznavanje naših glavnih krmskih rastlin.

K vsaki seriji se doda po ena knjižica s kratkim opisom vsake rastline.

Vseh šest slik s knjižico in poštino vred stane Din 100.-.

Priporočamo takojšnjo nabavo tega učila, dokler je še v zalogi, ker bo vsakemu učitelju služilo kot dober pripomoček pri pouku.

DENAR NALOŽITE NAJBOLJE IN NAJVARNEJE PRI DOMAČEM ZAVODU

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

REGISTR. ZADRUGA Z NEOMEJENO ZAVEZO

V LJUBLJANI, TAVČARJEVA (SODNA) ULICA 1

Vloge na knjižice in tekoči račun obrestuje po 5,5% brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po 7%, brez odbitka davka na rente. Stanje vlog nad 30,000.000 Din. — Rezerve nad 700,000 Din. Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog.

Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinjenja obrestovanja. Posojila daje proti poročstvu, na vknjižbo in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek. računu pod najugodnejšimi pogoji. — Blagajniške ure: Ob delavnih od 8.—12^{1/2}, in od 3.—4^{1/2}, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8.—12^{1/2} ure.

Telefon 2847.

Brzjaviti: »Kmetijski dom«.

Račun pošt. hranilnice št. 14.257.

Podružnici v Kamniku in v Mariboru.

Spomladi nimate pravega veselja brez novih čevljev

Z našimi novimi cenami smo omogočili letos vsakomur, da se lahko dobro obuže po potrebi, vremenu in za vsak poklic.

OTROKOM:

19.-

Vrsta 4431-00
Lahki otroški čevljički za vsakdanjo nošnjo ob toplih dnevih. Izdelani so iz platna z gumijastim podplatom.

35.-

Vrsta 3661-00
Najdražjim — najboljšim! Za Vaše ljubljence te močne in udobne čevljičke iz najfinejšega usnja.

39.-

Vrsta 2942-00
Zračne in lahke sandale s podplatom iz crep-gumija. Za tople sončne dni neobhodno potrebne.

Močne vezalke Din 1.— par.

Naši sportni čevlji, praktični in poceni.

Vel. 24-28. Najidealnejša obutev za vsak sport in vsako igro v prirodi. S temi čevlji boste prištedili mnogo denarja in obvarovali Vaše usnjene čevlje.

Vel. 29-34 Din 35.—,
35-38 Din 39.—,
moški Din 49.—.

ŽENAM:

49.-

Vrsta 3335-10
Ženski sivi platneni nizki čevljički z gumijastim podplatom. Za lepe sončne dni.

69.-

Vrsta 3945-03
Praktičen in udoben čevlji iz črnega boksa z gumijastim podplatom. Nenadomestljiv za vsakdanjo uporabo.

99.-

Vrsta 2845-11
Za navadne dni te čevlje iz črnega ali rjavega boksa. Ravnotake iz laka za nedeljo in praznik za Din 99.—.

29

MOŽEM:

69.-

Vrsta 2947-00
Sandale, ki ne žulijo ne nog ne žepa. Zelo so lahke, zračne in udobne. Ženske Din 49.

89.-

Vrsta 2927-41
Zračne in lahke sandale s chrom-podplatom. Neobhodno potrebne za tople dni.

89.-

Vrsta 1937-29
Iz močnega boksa z elastičnim gumijastim podplatom. Za vsakdanjo uporabo. Rjavi ali črni.

129.-

Vrsta 1637-21
Nizki čevlji iz dobrega črnega ali rjavega boksa z usnjenim podplatom.

OTROŠKE NOGAVICE:	ŽENSKÉ NOGAVICE:
Dolge bombažaste	svilene viscose Din 25-
Din 8-., 10-., 12-.	svilene 19-
MOŠKE NOGAVICE:	flor la. 19-
Egiptovski bombaž	bombažaste 15-
z desen Din 10-	bombažaste normal
polsvilene Din 7-	Din 9-
močne bombažaste	iz sukanca za sport
Din 5-	Din 10-

Bata